OLAY YARATACAK BELGELER...

YAKINDA Aydınlık'TA

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

CUMA 25 NİSAN 1980
10 LİRA

«Yavrum, kime ne ettin de seni öldürdüler?»

Jandarma ve polisin açtığı ateş sonucunda ölen yurttaşlardan birinin anası böyle ağıtlanıyordu, cenazenin başında. Lise öğrencisiydi. İki aya kalmadan bitirecekti okulu. Sonra? Sonrasını düşlemeye mecali kalmadı anasının. Nasıl kalsın ki, işte toprağa veriyordu gencecik fidanını. ''Gençti'' diyor ağabeyi, ''gençti ama gitti işte. Arkadan vurmuşlar hem de. Bu nasıl iştir?''

Tarsus'ta öldürülen yurttaşlar "usulen" yapılan bir otopsiden sonra alelacele gömüldüler!

ATEŞ EMRİ VERENLER TUTUKLANMALIDIR

Perinçek: «Bu hiç bir gerekçeyle açıklanamayacak bir cinayettir»

Devlet Bakanı Eren kimi aldatıyor?

Tarsus'ta ölen dokuz yurttaşın üçü ilkokul çağında küçük çocuklar. İşte Demirel hükümetinin bu yurdun çocuklarına 23 Nisan hediyesi.

23 Nisan akşamı televizyona çıkan İçişleri Bakan Vekili Orhan Eren 20 milyon insanın gözünün içine baka baka şunları belirtti: ''Yapılan otopsi sonucu anlaşıldığına göre ölenlerin hiç biri jandarma veya polis kurşunuyla ölmemiştir.''

Peki ne olmuştur? Halk kendi kendini vurmuştur öyle mi? Hadi bakalım gelin de inanın. Koca Bakan böyle söylediğine göre inanmak gerekiyor. Ama millet söylenenlere inanmadı. Çünkü söylenen inanılacak gibi değildi. Herşey apaçık ortadaydı.

Şimdi Devlet Bakanı Eren'i ispata çağırıyoruz. Buyrun gelin. Herkesin gözü önünde otopsi yapılsın. Çıkarılan mermilerin kime ait olduğu ortaya konsun. Gerçekler ortaya çıkarılsın. Orhan Eren bir demeç vererek işin içinden sıyrılacağını sanıyorsa aldanıyor.

Bu millet ne kör, ne de cahildir. Bakan öyle sansa bile.

Kemal Demirel
Tarsus'tan bildiriyor

POLİS ve jandarmanın, karayolunda geçit yapılması için gösteri yapan halka ateş açması sonucu ölen dokuz yurttaş ''usulen'' yapılan bir otopsi ile alelacele kılınan namazdan sonra gömüldü. Salı akşamı meydana gelen olayda, ''ateş emri''ni veren jandarma komutanı hakkında ise, hâlâ soruşturma açılmadı.

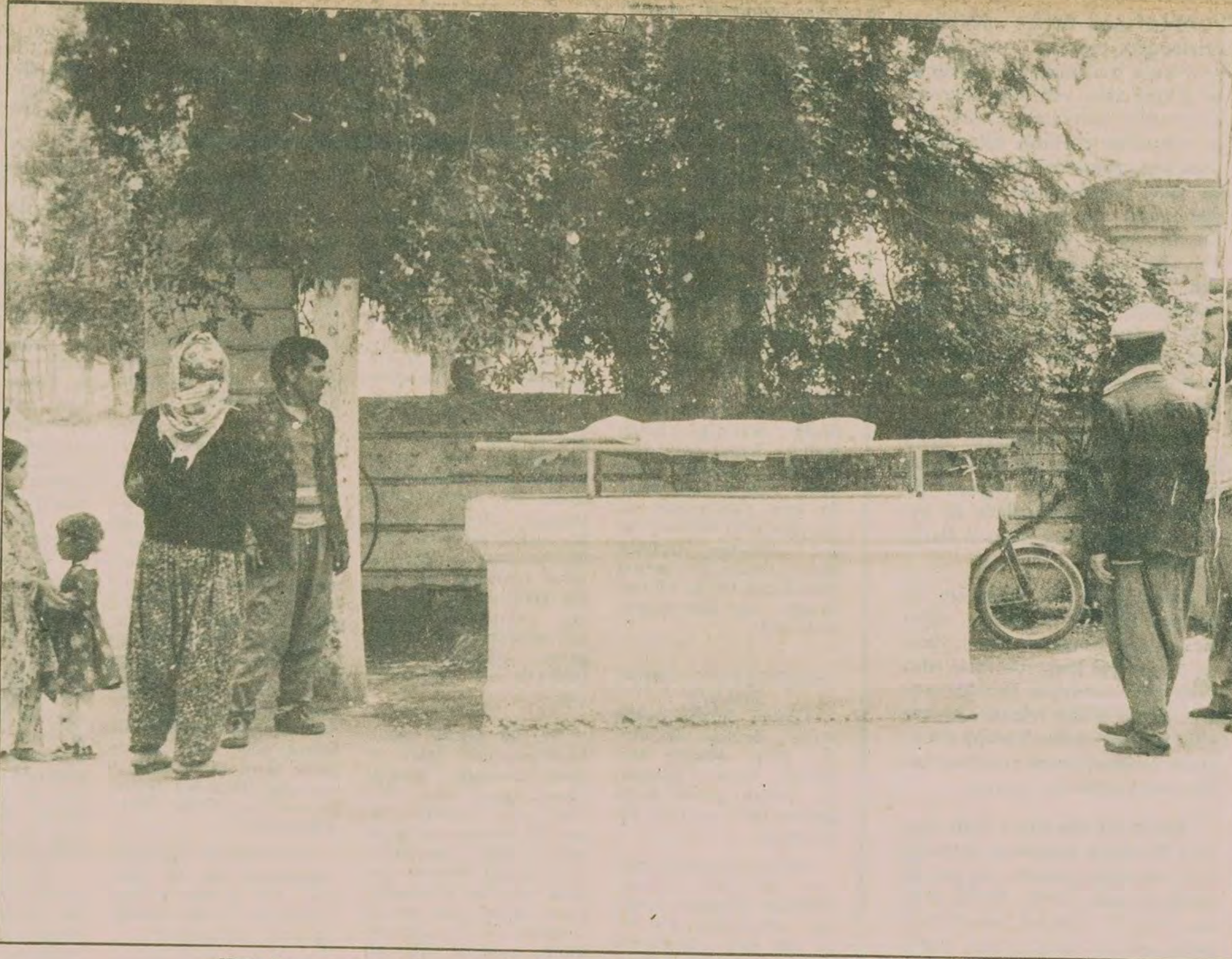
Saat 21.00-22.00 sıralarında ölen yurttaşlar, bir-iki saat içinde verilen otopsi raporlarından sonra gömülürken sokağa çıkma yasağı yüzünden ölülerin yanında sadece bir-iki yurttaş bulunabildi. Devlet yetkililerinin çabasıyla, ölülerin alelacele gömülmesi sonucu kurşun yaraları ile darp ve kesik izlerinin saptanması da olanaksız hale geldi. Cenazeleri gören az sayıda yurttaşın belirttiğine göre, kurşun yaraları genellikle arkadan ve bazı ölülerde süngü kesikleri var.

DEPODA ÖLENLER

Salı gecesi meydana gelen olaylara tanık olan yurttaşlar, dokuz kişiden altısının olay yerinde depoda öldüğünü söylüyorlar. Jandarma ve polis ateşi sonrasında, korkuyla kaçışan halkın yol kenarındaki bir depoya sığındığı belirtiliyor.

Görgü tanıklarının anlattıklarına göre, depoya sığınan halk kepenkleri indirdi. Asker ve polis kapalı kepenklere yoğun bir şekilde ateş açtı. Çarşamba gecesi TV bülteninin film-haberinde de görülen delik-deşik olmuş kepenklerin ardında üç yurttaş öldü, birçok yurttaş da yaralandı. Panik içinde, arka

(Devamı Sa. 6 Sü.5)

"Bebem, bugün senin bayramın duyarmısın ki beni..."

Jandarma kurşunuyla ölen dokuz yurttaştan biri. Küçücük bir çocuk. Henüz altı yaşında. Dün sabah cıvıl cıvıldı evinin önünde yaşıtlarıyla. Bugün ise musalla taşında. Yanında, yöresinde başka bebeler de var. Ve bugün, 23 Nisan. Onların bayramı... (Fotoğraf: Kemal Demirel)

MHP binasından demir çubuk alan

Komandolar 23 Nisan törenlerinden sonra olay çıkardı

POLATLI (ÖZEL)

POLATLI'da 23 Nisan törenlerinden sonra dağılan yurttaşlar MHP'li komandoların saldırısına uğradı. MHP İlçe binasından demir çubuk ve şişe atan komandolar, Zafer Ayal ve İmam Ulaş adlı yurttaşları başlarından yaraladılar.

Olaylar sırasında komandoların destek sağlamak amacıyla AP İlçe

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

Sendikalar işçi haklarının kısıtlanmasına karşı çıkıyor

- Tarım-İş Genel Başkanı Irmak, ''Büyük zorluklarla elde ettiğimiz hakları koruyacağız.''

ANKARA (ÖZEL)

ÇEŞİTLİ sendikalar, hükümetin işçi haklarını kısıtlama çabalarına karşı itirazlarını dile getiriyorlar.

Tarım-İş Genel Başkanı Zeynel Irmak, ''Büyük zorluklarla elde ettiğimiz haklarımızı koruyacağız'' derken, Tez Büro-İş Genel Başkanı Uğur Batmaz, bu girişimlere karşı direnme kararında olduklarını açıkladı.

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

BAŞYAZI

Engin ve derin düşünmek, özgürce tartışmak

Doğu Perinçek

BUGÜN ülkemizin en büyük ihtiyacı nedir? Düşüncedir. Önyargılardan kurtulmaktır. Bunalımdan çıkış yolunu özgürce tartışmaktır. Türkiye'nin büyük fırtınaları göğüslemesine yarayacak doğru siyasetleri bulmaktır.

Ülkemizi bu hale kim getirdi?

Başta Demirel olmak üzere şu köhne düzenin sorumluları, bir komünizm düşmanlığıdır, devrim düşmanlığıdır, özgürlük düşmanlığıdır tutturmuş gidiyorlar. Oysa on yıllardır ülkeyi yöneten onlardır. Türkiyemizi buralara getirenler onlardır.

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Ankara'da bir genç jandarma tarafından öldürüldü

- Mecidiyeköy'de bir IETT görevlisi ve şoförü yaralandı.
- Ortaköy'de denizden bir jandarma erinin cesedi çıkarıldı.

HABER MERKEZİ

NATO Yolu semtinin Ege Mahallesinde önceki gün öldürülen gencin jandarma tarafından vurulduğu bildirildi. Görgü tanıkları öldürülen Yusuf Yurdatapar'ın jandarma ile karşılaşınca kaçmaya başladığını, bir gecekondunun kömürlüğüne sığınan Yurdatapar'ı kömürlükten çıkaran jandarma erinin silahını ateşleyerek genci öldürdüğünü söylediler.

Öte yandan, mahalle sakinlerinin bölgede görev yapan, teğmenden şikayetçi oldukları belirtildi. Mahalleli, salı günü semtte, başında bir teğmen bulunan güvenlik kuvvetlerinin bazı

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Tarsus olayında önemli noktalar

- Jandarma komutanının ''ateş serbest'' emri vermesinden sonra, polis ve jandarma, kaçışan halkı, yaylım ateşi açarak sokak aralarına kadar kovaladı.
- Yurttaşların bir kısmı ateşten korunmak için yol üzerindeki bir depoya sığınarak deponun kepengini indirdiler. Jandarma, G-3 otomatik tüfeklerle depoyu dıştan taradı. Kepengin arkasındaki üç yurttaş derhal öldü.
- Tarsus Kaymakamı sözkonusu deponun kurşunlanmadığını ileri sürdü. Oysa, milyonlarca izleyici TV'nin 20.00 haberlerinde deponun büyük mermilerle delik deşik edildiğini gördü.
- Deponun arka kapısına pusu kuran polisler, ön taraftan yağan kurşunlardan kaçmak isteyen iki yurttaşı yaylım ateşine tutarak öldürdü.
- Ölen yurttaşların bazılarının vücudunda süngülenme sonucu meydana geldiği belli olan kesik ve yaralar vardı.
- Yakınları, ölen yurttaşların hemen tümünün arkadan vurulduğunu söylediler.
- Biri altı yaşında bir çocuk, ikisi ilkokul öğrencisi olan dokuz yurttaşın cenazeleri, ailelerinden birçok kimse katılamadan apar topar gömüldü.

Tercüman ve Son Havadis Tarsus olayını nasıl çarpıttı?

HÜKÜMET yanlısı basın Tarsus'ta bin beş yüz kişilik bir topluluğun üzerine ateş açılması ve savunmasız dokuz yurttaşın katledilmesi olayını, güvenlik kuvvetlerinin giriştiği bu apaçık saldırıyı çarpıtmak için büyük bir çaba harcadı.

Halkın Kurtuluşçularının katliama zemin hazırlayan kışkırtıcı tutumunu bahane eden Tercüman gazetesi, iki jandarma erinin öldürüldüğü şeklindeki gerçek olmayan haberiyle cinayeti örtbas etmeye çalıştı. Bu gazete, olayla ilgili olarak ilk gün yaptığı yayında, altı yaşındaki oniki yaşındaki çocukların, 75'lik dedenin öldürülmesini ''Güvenlik kuvvetleri-anarşistler çatışması'' gibi göstermek istedi.

Son Havadis gazetesi ise, konuyla ilgili yayınında iyice gülünç duruma düştü. Son Havadis'in manşeti şöyleydi: ''Komünist militanlar halkı tehditle ateşin

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

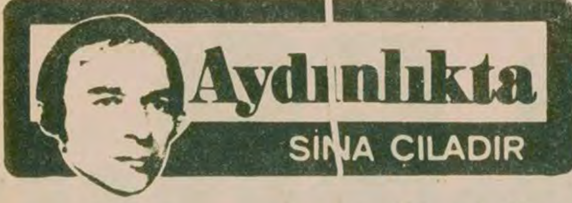
1 Mayıs kutlamaları İstanbul'da yasaklandı

ISTANBUL (AA)

1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı bir bildiri yayınlayarak, DİSK'in 1 Mayıs günü İstanbul'da düzenlemek üzere başvuruda bulunduğu açık hava toplantısına izin vermediğini açıkladı.

Sıkıyönetim Komutanlığının bildirisinde şu görüşler yer alıyor: ''İçinde yaşadığımız koşulları

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Jean Paul Sartre

Jean Paul Sartre öldü. Sartre'ın ölümü, insanlık için önemli bir kayıptır.

Sartre'ı böylesine etkin kılan nedir? Seçkin bir düşünür olması mı, yoksa Nobel ödülüne de layık görülen değerli bir romancı, öykücü ve tiyatro yazarı olması mı?

Seçkin bir düşünür ve edebiyat adamı olması, herhalde Sartre'ı Sartre yapan önemli öğelerdir. Ama bana kalırsa, Sartre'ı Sartre yapan esas öğe, O'nun mücadeleci kişiliğidir. Özgürlükçü tutumu...

Sartre, bir Marksist değildi; kendi deyimiyle, Marksizan' O, kökleri Husserl ile Kiergegaard'da yatan varoluşçuluk akımına yeni bir içerik kazandırmaya çalışırken, Marksizmden esinlendi. Aşırı bireysel özgürlükle toplumsal özgürlüğü, birbirine ters düşmeyecek felsefi bir yapılandırmaya kavuşturmak istedi. Sartre'ın felsefesi, entellektualizmin bin bir labirenti arasında kaynadı gitti. Zaten Marksizm tarafından reddedilmişti.

Ama Sartre, bunca çekişmesine rağmen, uluslararası Marksist harekete pratikte pek ters düşmedi. İlk kez İkinci Dünya Savaşı sırasında ülkesini işgal eden Nazilere karşı giriştiği anti-faşist direnme eylemini, ölümüne kadar uluslararası planda sürdürdü. Birçok yerde, nice "Marksist"ten çok daha açık ve kararlı bir devrimci tutum sergiledi.

Nerede bir özgürlük düşmanlığı başgösterdi ise, nerede bir zorbalık örneği görüldü ise, Sartre oradaydı. O, Rusya'nın Çekoslovakya'yı işgal etmesine de karşı çıktı, 12 Mart işkencecilerine karşı da direndi. Vietnamlı zorbaların "Çin kökenli burjuvalar"ı göçe zorlamasını da göğüsledi, en son Afganistan'ın işgalini de...

Denilebilir ki, J.Paul Sartre, bütün yaşamı boyunca, özgürlüğe inmek üzere kalkan kara ellerin bileklerine kararlılıkla yapıştı. Uluslararası çapta birçok aydına örnek oldu, onlara yön verdi..

* * *

Çok ilginçtir: Ülkemizde, Sartre'ın ölümü üzerine birşeyler yazma gereğini hisseden bazı yazarlarımız, Sartre'ın mücadeleci kişiliğine değinmediler. Sartre'ı övdüler, yapıtlarından soyut düşünceler aktardılar, düşünür yanı ile edebiyatçı yanının belirgin özelliklerini sergilediler; ama, O'nun, uluslararası her zorbalık karşısındaki mücadeleci tutumunu belirtmediler.

Peki niçin?

Çünkü adama sorarlardı:

Bunca övdüğün Sartre, Vietnamlı göçmenlere sahip çıkarken, Afganistan'ın işgalini kınarken, sen neredeydin? O mu çağından daha sorumlu, yoksa sen mi?..

Ama ne iyidir ki, Sartre'ın ne böyle kıyaslamalara ihtiyacı vardır ve ne de mücadeleci kişiliğinin üzerine şal atılmasından pervası...

Çağımızda aydın olmanın onuru daima seninle olacaktır Sartre! Güle güle...

düşünce dünyası

KOOPERATİFÇİLİK

Hüseyin Çelik

BİZİM ülkemizde kooperatifçilik akımı ilk kez 1863'te Memleket Sandıkları adlı deneme ile Mithat Paşa tarafından başlatılmıştır.

Atatürk bunun önemini şöyle ifade etmiştir. "Muhakkak suretle birleşmede kuvvet vardır. Kooperatif yapmak, maddi ve manevi kuvvetlerle zeka ve maharetleri birleştirmektir."

Türkiye'nin çoğunluğuna küçük köylü işletmeleri hakimdir. 1970'deki sayıma göre işletmelerin yüzde 90'ı, 100 dekardan küçük toprağa sahiptir.

Dış pazarlara mal ihraç edilmesinde ve bu malların iyi bir fiyatla satılmasında aracıların çıkardığı zorluklar kooperatifçilik akımını yok etmektedir. Büyük döviz kaynakları açmaktadır.

Ülkemizdeki gelişimi: 1863 yılında Memleket Sandıkları adı ile kurulmuş ve ülkenin her tarafında kurulmaya çalışılmıştır. Böylece temeli atılmış oldu.

Cumhuriyetin ilanından önce ise 1911 yılında İzmir'de incir ihracatçısı 45 tüccar birleşerek "Figpockers" adlı birliği meydana getirmişlerdir. Bu durumda küçük üretici yıkıma uğruyordu. Bunun üzerine küçük üreticiler "Aydın İncir Himayesi Zürra Anonim Şirketi" adlı bir şirket kurmuşlardır. Bu şirket daha sonra yokolmuştur.

Cumhuriyet döneminde kooperatifçiliği geliştirmek için Atatürk'ün teşvikiyle 2834 sayılı Tarım Kanunu çıkarılmıştır. 1935 yılında bu gelişme hızlanmıştır.

Uzun uğraşılardan sonra 1969 yılında 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ile son safhaya erişmiştir.

Türkiye'de bugün kooperatifçilik hareketi oldukça önemli bir gelişme kaydetmiştir. 1977 sonunda yapılan araştırmaya göre 4 milyon kooperatif üyesi bulunmaktadır. Çeşitli alanlara yayılmıştır. Başlıcaları: Köy Kalkındırma Kooperatifi, Hayvancılık Kooperatifleri, Toprak Su Kooperatifi, Orman Köy Kalkındırma Kooperatifi, Hayvancılık Kooperatifleri, Balıkçılık Kooperatifleri, Çay Üretim Satış Kooperatifi, Toprak Tarım Reform Kooperatifi, Konut Tüketim Kooperatifleri vs.dir. Bunların ana gövdesini Tarım Kooperatifleri oluşturmaktadır. En önemlilerinden biri Pancar İstihsal Kooperatifleridir.

Bu tablo içerisinde Türkiye'deki gelişmeye paralel olarak 1952 yılında Erzincan'da Pancar Ekicileri ve İstihsal Kooperatifi kurulmuştur. Bu kooperatifin yönetim merkezi Erzincan'dır. Çalışma alanları Erzincan, Gümüşhane, Sivas, Giresun, Tunceli illerini kapsamaktadır. Kuruluştaki amacı ise üyelerinin her alanda (pancar ekim işleri vb.) bilgisini artırmak üyelerinin ihtiyaç duyduğu suni gübre malzeme, araç temin etmek üreticilere avans sağlamak sigorta acenteliği yapmak sulama tesisleri kurmaktır. Ortak sayısı sınırsız olup bugün yaklaşık 30 bin üyesi bulunmaktadır. Ama bugün kooperatif yönetiminin tabana oturduğu bütün üyeleri kucakladığı onlara yayıldığı söylenemez. Yapılan Genel Kurula ancak 500-600 civarında üye katılabilmektedir. Üye olmak için ödenek aidatı ise 100 lira ile 30 bin lira arasında değişmektedir. Benzeri istihsal kooperatifler, Türkiye'de 19 ilde örgütlenmiştir. En büyüğü Amasya örgütlenmesidir. Bunların biraraya gelmesiyle üst bir birlik oluşmuştur. Merkezi Ankara'da olan bu örgüt Pankobirlik'tir. 700 bin üyesi bulunmaktadır. 85 temsilci ile Yönetim Kurulu seçilmektedir. 57'si üreticileri temsil etmekte 38 tanesini hükümet atamaktadır.

Bu Birliğin kuruluştaki amacı sınai tesislerin plan ve projesini hazırlayıp üye Birliklerin yapması için onayına sunmak üretimin artırılmasına engel olan haşerelere karşı mücadele etmek. Üye birliklerin kooperatifçilik konusunda bilgisini artırmak, her türlü kuruluşlara ortak etmek, mallarına pazarlamada kolaylık sağlamak.

Türkiye bugün pancar konusunda acıklı bir durumdadır. Ekilebilir arazinin çok olmasına rağmen Erzincan başta olmak üzere arazilerinin büyük bir kısmı ekilememiştir. Maalesef bugün şeker ithal etmek zorunda bırakılmışızdır.

Erzincan ilinde resmi ağızların yaptığı açıklamaya göre 5 bin dönüm arazi boş bırakılmıştır. Bunun başlıca nedeni IMF'nin Türkiye'ye dayattığı taban fiyat politikasının sonucudur. Eğer taban fiyatı düşük tutulmasaydı üretim seviyesi bu düzeyde olmayacak ekim alanları boş kalmayacaktı.

Pancar üreticileri son derece acıklı bir durumdadır. Erzincan'da bir yılda 1 dönümlük arazide elde ettiği gelir 4 bin 500 liradır. Buna karşılık sulama, çapa, sürme, ekme çıkarma, gibi tüm harcamalara ödeyeceği para ise 3 bin liradır. Yani büyük bir üretici ailesi, çoluğu çocuğu ile beraber kazandığı para 1500 liradır.

Piyasa durumu ise acıklı bir durumdadır. Şöyle ki: 100 kilo şeker pancarından elde edilen şeker miktarı ortalama 17 kilodur. 35 liradan üreticiye satılırsa yaklaşık 600 liradır. Üreticinin 100 kilo pancar karşılığında aldığı para ise 130 liradır. Arada 500 lira fark bulunmaktadır. Ayrıca üreticilerin parasının zamanında ödenmemesi, bu durum ertesi yıl için üreticiyi pancar ekimi yapmasına engel olmaktadır. Bu zorluklar diğer bütün iller için geçerlidir.

Pancar ekicileri bu şartlar altında iken kooperatif yöneticileri ne yapmaktadır? Bu soruya olumlu cevap oldukça güçtür. Yönetim tam zıddı... Bir avuç yiyicinin çıkarlarını korumak için çaba sarfetmektedir.

Kooperatif yönetimlerinin kuruluşundan bu yana üreticilerin taleplerini savunduğu görülmemiştir. Yöneticiler bir kutup, üreticiler bir kutup olmuştur. Son bir yıl için yaptığı olumsuzluklar, şöyle sıralanabilinir.

Kooperatifin sağladığı her türlü imtiyazdan daima bir avuç insan yararlanmıştır.

Kooperatife gelen mazot üyelere değil müteahhite verilmiştir.

Kooperatife bağlı olarak yapılan yem sanayisinden yemler küçük üreticilerden değil komisyon verilerek alaflardan alınmıştır.

Kooperatifin nakliye işleri açık artırma yoluyla değil belli şahıslara verilerek açıktan kazanç sağlanmıştır.

Küspe dağıtım işi küspe üreticileri değil tefecilere kaptırılmıştır.

Yönetimin yaptığı en büyük haksızlık traktör satışı konusunda olmaktadır. Üreticiye peşin para karşılığında satış yapılmaktadır. Bu durumda ise küçük üretici para ödeyemediği için büyük tüccarlara traktör satışı yapılmaktadır. Alan şahıs ise iki kat fiyatla veresiye küçük üreticiye satmaktadır. Böylece büyük vurgunlar yapmaktadırlar. Tabi bu suça yönetim ortak olmaktadır.

Paranın şimdiye kadar verilmemiş olmasında yönetimin herhangi bir tepkisi olmamıştır. Avansın az verilmesi, pancar tesliminde firenin yüksek tutulması gibi konularda kooperatif yönetimi oldukça gerici tutum almıştır.

Sonuçta yönetim oldukça olumsuzdur. Yeni gelecek yönetim bunları acil olarak çözmeli. Bunun için de her yerde mücadelenin başında devrimciler olmalı, temsilciliklerde yönetimde olmalıdır.

Kooperatif üzerindeki hükümetlerin uyguladığı anti-demokratik uygulamalar bu mücadele sonucunda yok edilebilir. Ancak halkın kendi özyönetimi kooperatifin gerçek anlamda görevini yerine getirecektir. Ayrıca ilimize özgü Alevi-Sünni kardeşliğinin sağlanmasındaki harç görevini görecektir.

Kadayıfın altı!

Kadayıfın altı kızardı mı, kızarmadı mı?

Başka bir deyişle; hükümeti yıkmalı mı, yıkmamalı mı?

En iyisi bu soruları -hükümeti kadayıfa benzeten- Erbakan hocaya sormalı...

Fakat hayret! Kadayıfın altının kızarıp kızarmadığını o da bize soruyor.

"Kızarmış galiba" cevabını alınca da, şakayla karışık şöyle konuşuyor:

"Günah bizden gider ha! Bak kızarmış diyorsun, sonra karışmam!"

"İsterseniz kadayıfın altına bir de siz bakın hocam,..."

Erbakan, masasının üzerindeki kadayıfın altını dikkatle inceliyor ve sonra gülerek şunları söylüyor:

"Kızarmış görünüyor, ama biz yine de 18 Mayısa kadar bekleyelim..."

Hemen burada bir parantez açıp, 18 Mayısta MSP İl Başkanlarının Ankara'da toplanacaklarını belirtelim.

İşte o toplantıda kadayıfın altının kızarıp kızarmadığı hep birlikte incelenecek...

Eğer kızardığına kanaat getirilirse, bu kadayıf iştahla yenecek!

Yok eğer, henüz istenilen kıvamda kızarmamışsa, o zaman kadayıfın iyice kızarması için biraz daha beklenecek...

"Aman hocam, kadayıfın altı sakın yanmasın?"

"Yanmaz, yanmaz, hiç kimse meraklanmasın,..."

Neyse Erbakan hocayı kadayıfıyla başbaşa bırakalım.

Acaba "kadayıfın altının kızarıp kızarmadığı konusunda AP milletvekillerinin görüşleri nedir, bir de onlara kulak kabartalım.

Eski Demokrat Partili ve AP Muğla Milletvekili Zeyyat Mandalinci, 3 gün önce "Bu kadayıfın altı kızardı, hatta yanmaya başladı" diyor ve partisinden istifa ediyor.

Yine AP Bitlis Milletvekili Abidin İnan Gaydalı da "Kadayıfın altının yavaş yavaş kızardığını" düşünüyor.

Tabii, AP içinde kadayıfın altının yavaş yavaş kızardığını düşünen daha başkaları da var...

Kim bunlar?

Birkaç isim verelim: Erzurum Milletvekili İsmail Hakkı Yıldırım, Kütahya Milletvekili İlhan Ersoy, Kastamonu Milletvekili Feti Acar...

Ayrıca eski Demokrat Partili ve halen AP Milletvekili birkaç kişi de "Kadayıfın altının yavaş yavaş kızarmaya başladığı" düşüncesini paylaşıyor...

Evet, kadayıfın altı yavaş yavaş kızarıyor...

Artık herkes merakla 18 Mayısı bekliyor.

18 Mayısta Erbakan hoca kadayıfın altına bakacak...

Ve eğer iyice kızarmışsa, o zaman ortada kadayıf diye bir şey kalmayacak!

HALK SAĞLIĞI

Dr. Nadir Paksoy

Aşılar, serum

Okul çağlarında veya askerlik yıllarından biliriz. Kapı açılıp, ellerinde çeşitli şişelerle, şırıngalarla içeriye giren sağlık personelini görünce hepimiz "Yine mi aşı, eyvah canımız yanacak" diye ürkmüşüzdür. Yine bazılarımız, "Bunları hastalığa yakalanmayalım diye yapıyorlar, hem yarın okul tatil" diyerek üzülenleri teselliye çalışmışızdır.

İşte hepimizin ürktüğü "davul gibi" şişmiş kolumuza hafifçe dokunan olunca kıyametleri kopardığımız aşılar nedir, ne değildir? Şimdi ona değinelim ana çizgileriyle isterseniz.

Aşı mikrop adı verilen küçük yaratıkların vücuda girip çoğalarak hastalık yapmasına engel olan bir yöntemdir. Hastalık yapıcı mikroorganizmayı; hastalık yapmayacak çok az miktarlarda insan vücuduna verilmeye hazır maddelere aşı diyoruz. Bunlar insana uygulandığında organizmada (insan vücudu) bu maddelere karşı antikorlar denilen koruyucu maddeler oluşur. Bu antikorlar ileride vücut, mikropla karşılaştığında onu etkisiz bırakarak hastalık yapmasına olanak vermez, bağışıklık (immunite) sağlar o mikroba karşı.

Aşı tıbbın insanlığa yaptığı en büyük hizmetlerden biridir ve kitle sağlığı açısından önemi inkar edilemez. Örneğin çiçek hastalığı bir zamanlar insanlık için baş belası iken bugün bir-iki ülke dışında hemen hemen yok olmuştur. Keza verem, tifo, çocuk felci (polio) gibi hastalıkların etkinlikleri hem aşılar hem de diğer önlemlerle beraber oldukça azalmıştır.

Yukarıda da söylendiği üzere her aşı karşı olduğu hastalığa karşı belirli bir süre (birkaç aydan birkaç yıla kadar) insanı o hastalıktan korur. Ve bu süre içinde vücut, aşı olarak verilen hastalık etkeni ile karşılaştığında ya hastalık hiç ortaya çıkmaz ya da çok hafif seyreder.

Aşılar hazırlandığı mikrobun cinsine göre çeşitlere ayrılır. Bakteri türünde bir mikroptan yapılmışsa bakteri aşısı, virüs türü mikroorganizmadan hazırlanmışsa virüs aşısı, mikrobun çıkardığı zehirlerden yapılmışsa toksoid ve birkaç mikroba karşı hazırlanmışsa karma aşı gibi isimler alır. Başlıca aşılar olarak tifo, kolera, veba, boğmaca, verem (bunlar bakteri aşılarıdır); çiçek, çocuk felci, kızamık grip, kabakulak, kuduz, kızamıkçık, tifüs (virüs aşıları); difteri, tetanoz (toksoid aşılar) ve difteri+ tetanoz, difteri+tetanoz+boğmaca (karma aşılar) sayılabilir.

Aşılar çocuk doğduktan sonra belli bir programa göre uygulanabildiği gibi daha ileri çağlarda bir salgın hastalık tehlikesinde de çocuk ve erişkinlere koruyucu olarak uygulanabilir.

Aşının yanı sıra, mikrobun bir hastalık halinde başvurulan diğer bir yöntemi serumdur. Serum vücuda o hastalığa karşı mücadele edici hazır asker vermektir. Örneğin tetanoz, difteri, kuduz vakalarında veya yılan sokmalarında o hastalık etkenlerine karşı savaşacak maddeler (antikor veya antitoksin) verilir.

Birçok aşı ülkemizde Refik Saydam Enstitüsü tarafından üretildiği için bazı aşılar dışında dışa bağımsızlığımız pek yoktur. Sağlık ocakları, hükümet tabipleri, askeri kuruluşlar aşılama kampanyasını oldukça ciddi tuttuklarından Cumhuriyetin ilk yıllarından bu yana bulaşıcı hastalıkların önlenmesinde yurdumuzda önemli ölçüde yol alınmıştır.

OLAYLAR/SORUNLAR/GÖRÜŞLER

KÜÇÜK ÜRETİCİLERİN ACİL SORUNU: MAZOT VE GÜBRE

Hüseyin Akar
(Yağcıoğlu Köyü Kalkındırma Kooperatifi Başkanı)

Demirel hükümetinin almış olduğu son ekonomik kararlar, milyonlarca köylüyü şimdiye kadar benzeri görülmemiş bir felaketle karşı karşıya getirdi. 5 milyona yakın işsiz ordusuna bugün toprağını terketmeye zorlanan milyonlarca köylü katılmak üzeredir. Ya da köyünde yarı aç yaşamaya mahkum edilmiştir.

Türkiye ekonomisinin temeli olan tarım üretimi büyük bir buhran içine girmiştir. Zamların ve devalüasyonun "şifa" olduğunu söyleyen hükümetin tarım sorunlarına getirdiği hiç bir ciddi çözüm yolu yoktur. Köylünün tükettiği bütün mallara, kaput bezinden, gübreye, mazota, yağa kadar çok yüksek oranda zam yapılmıştır. Ama köylünün ürününe değer fiyatının verilmesinden, tarım girdilerinin zamanında temin edilmesinden hiç bahsedilmemektedir

ÜRETİCİ KÖYLÜNÜN TALEBİ

Üretici köylü bugün mazot derdine düşmüştür, gübre derdine düşmüştür. İlkbahar gübresinin zamanı gelmiş hatta geçmektedir, en fazla bir ay vardır.

Gübreyi 10 liraya, mazotu 22 liraya çıkaran hükümet, köylünün kredisini artırmadığı gibi, bu en acil tarım girdilerini köylüye hâlâ verememiştir.

Oysa ki büyük toprakağalarının tankları mazotla, depoları gübreyle doludur ve dolmaya devam etmektedir. Devlet dairelerinde "dayıları" olanlar, ya da rüşvet yedirenler her işini zamanında yoluna koymaktadır. Savaş zamanlarında cephelerde çarpışan "Mehmetçikler", Zirai Donatım Kurumunda, Ziraat Müdürlüklerinde, petrol istasyonlarında günlerce bekletilmektedir. Bir tarafta telefonla "işler" hallediliyor, diğer tarafta binlerce insan sabahın alaca karanlığında kuyruklarda bekliyor. Bir tarafta köylü tarlasını sürecek mazotu, verimi artıracak gübreyi bulamıyor. Diğer tarafta binlerce ton mazot üretime hiç bir katkısı olmayan alanda kullanılıyor, binlerce ton gübre İstanbul'a boya fabrikalarına gönderiliyor.

Ya da mazot gübre karaborsacıları fahiş fiyatla devletin "acentalığını" yapıyorlar. Birçok yerde mazotun litresi 35 liradan satılmaktadır. Peki Demirel'in yok dediği mazot, madem yok da karaborsacının eline nasıl geçti? Demirel TRT mikrofonunda soruyor "Var mı bunun başka çaresi, bilen varsa söylesin?" İmkan olsa da TRT mikrofonunda köylü anında cevap verse.. Biz buradan sesleniyoruz ve diyoruz ki, vardır bunun çaresi ve söylüyoruz işte:

1—Gübre üretimini yerli kaynaklardan elde etmek amacıyla mevcut gübre sanayisini genişletecek, yenilerini inşa edeceksin. Acil olarak da ilkbahar gübresini yerli ve yabancı kaynaklardan temin ederek doğrudan üreticinin eline geçmesini sağlayacaksın.

2—Petrol araştırmalarına devam edecek, mevcut rafinerilerin tam kapasite ile çalışmasını temin edecek, yeni ek tesisler kuracaksın. Kısa vadede köylünün nadasını yapması için mazot sağlayacaksın. Zaten ithal edilen mazot miktarı yeterlidir. Bütün alanlardaki mazot tüketimini kısacak tarıma aktaracaksın.

3—Bunun için döviz yok diyeceksin ama bir avuç azınlığın çıkarlarına hizmet eden, milli ekonomiye zerre kadar katkısı olmayan lüzumsuz ithalatı kesersen pekâlâ döviz bulunabilir.

4—Gübre ve mazotun dağıtımını düzenli yapmak bile aslında sorunu çözmeye büyük ölçüde katkıda bulunacaktır.

Karaborsacıya, aracıya tefeciye fırsat vermeyecek bir dağıtım sistemi kurmak da o kadar zor bir iş değildir.

a) Gübre dağıtımında Polatlı ilçesini örnek alalım. Polatlı'da bu yılki gübre ihtiyacı 225.000 tondur. Bu miktar gübre zamanından önce Polatlı Zirai Donatım Kurumuna gönderilmelidir. Polatlı'ya bağlı 89 köyün ekili arazi miktarı bellidir. Örneğin Yağcıoğlu köyünde 15.000 dekar ekili arazinin ihtiyacı 150 ton gübredir. Bu miktar gübre mevcutsa kooperatife ya da ihtiyar heyetine teslim edilmeli ve köylüye dağıtılmalıdır.

b) Aynı şey mazot ihtiyacı için de geçerlidir. Maalesef bu kadar basit bir sorun idare makamlarınca uzatılıp durulmakta ve haksız kazanç sağlayan şebekelerin ortaya çıkmasına göz yumulmaktadır.

Yetkililerin bu önerilerimizi dikkate alıp almayacaklarını bilemiyoruz. Ancak hayatın canlı gerçeği budur. Milyonlarca köylünün isteği bu yöndedir. Hükümetler ya bu gerçeği kabul edip milletin geniş çoğunluğunun yanında yer alacaklardır ya da yıkılıp gideceklerdir. Milliyetçi Cephe hükümetleri, CHP ağırlıklı Ecevit hükümeti milletin çoğunluğunun arzusuna uygun hareket etmemiş ve yıkılmışlardır. Zam ve devalüasyon kahramanı Demirel hükümetini de aynı acı akibet beklemektedir.

Milyonlarca köylüyü sefalete sürükleyen Demirel, ülkemizi tehdit eden Rusya'nın iştahını kabartmış ve milletimizi bu azgın düşman karşısında zayıflatmıştır. Ama Türkiye'nin yiğit işçi ve köylüleri, bütün milletimiz bugün birleşmekte ve dış düşmana karşı direnmek istiyor.

Demirel'in ekonomik kararları bir avuç vurguncuya hizmet etmiştir. Türkiye köylüsü hem ekonomik mücadelesini sürdürecek hem de bu ülkenin gerçek sahibi olduğunu gösterecektir.

Yarının aydınlık Türkiye'sinin kurucuları olan köylülerimiz daha bugünden biraraya gelmeli, ekonomik haklarını korumak ve yeni haklar elde etmek için kooperatiflerde örgütlenmelidir.

Artık köylüler, kendisine önderlik edecek bir partiye TÜRKİYE İŞÇİ KÖYLÜ PARTİSİ'ne sahiptirler. Türkiye İşçi Köylü Partisinin önderliğinde birleşen halkımız her güçlüğün üstesinden gelecek, 2000 yılında bağımsız, demokratik ve özgür bir Türkiye kuracaktır.

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Her türlü bilgiyi içeren ve bunları alfabetik sıraya göre anlatan büyük sözlük. 2) TERSİ ekmeğin hammaddesi - TERSİ bilimsel sosyalizmin kurucusunun ilk adı. 3) TERSİ su (eski dilde) - Ve Çeliğe Su Verildi romanının yazarı. 4) Boyun eğen, kendisini başkasının buyruğuna bırakan - Brezilya'nın ünlü bir limanı - TERSİ kuzu sesi. 5) TERSİ çoğunlukla yürüyüş ve toplantılarda söylenmek üzere yazılmış müzik parçası - TERSİ manganezin simgesi - TERSİ Türk malının simgesi. 6) Geri verme, reddetme - Bir nota. 7) Başkasına acı veren. 8) Organik olmayan ve doğal olarak topraktan alınan maddelere verilen genel ad - Siyah.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Bakunin'in temellerini attığı otorite tanımayan bir siyasi akım. 2) Benzer şeyleri ayırdedebilmek için üzerlerine yazılan sayı. 3) Yeraltında çeşitli etkenlerle oluşan ve ekonomik bir değeri olan mineral bileşimi. 4) Uluslararası Çalışma Örgütünün simgesi - Özellikle içki ile birlikte alınan hafif yemek. 5) Stransiyumun simgesi - İridyumun simgesi. 6) Latium halkından olan - Bir nida. 7) Hitler'in ünlü mareşallerinden biri. 8) Filistin Kurtuluş Örgütünün İngilizce simgesi - Bir hayvan. 9) Ruhlar - İlave. 10) Türkiye'deki faşistlerin temel stratejik kitaplarından birinin adı- Tavır 11) TERSİ 1900'lerde yaşamış bir Türk şairi- TERSİ bir nota 12) Sakınma, çekinme.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

Belçika 'da NATO füzeleri konusunda şüpheler doğdu

B Almanya'da füzeler konusunda muhalefet var

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Brüksel'deki diplomatik kaynaklar, Belçika'nın, NATO füzelerini Avrupa'ya yerleştirme kararına karşı çıkmaya başladığını belirtiyorlar. Belçika basınında son zamanlarda çıkan yazılarda, orta menzilli Pershing-2 ve Cruise füzelerinin Batı Avrupa topraklarına yerleştirilmesi halinde, Doğu-Batı yumuşamasının zarar göreceği öne sürüldü.

Brüksel yönetimine yakın kaynaklar, Belçika hükümetinin yakında Hollanda'nın tutumuna katılacağını belirtiyorlar.

Hatırlanacağı üzere geçtiğimiz yılın aralık ayında Brüksel'de yapılan NATO zirvesinde, Sovyet SS-20 füzelerine karşı Amerikan Pershing-2 ve Cruise füzelerinin Batı Avrupa topraklarına yerleştirilmesi kararlaştırılmıştı. Belçika, aralık ayında alınan karara katıldığını bildirmiş, Hollanda ise kesin tutumunu daha sonra açıklayacağını belirtmişti.

Gözlemciler, Belçika'nın iç politikadaki güçlüklerini de gözönüne alarak, Brüksel hükümetinin NATO füzeleri konusunda kısa zamanda ve açık bir şekilde tutum alamayacağını belirtiyorlar. Bazı kaynaklar ise mayıs ayında Türkiye'de yapılacak olan NATO İlkbahar Dönemi toplantısında Belçika'nın NATO füzelerine karşı çıkacağını öne sürüyor.

Belçika'da Flamand Sosyalist Partisi, NATO füzelerinin, silahsızlanma görüşmelerini engellediğini öne sürerken, iktidar ortaklarından Wallon Sosyalist Partisi içinde de NATO füzelerine muhalefet edildiği öğrenildi. Wallon Sosyalist Partisinin yöneticilerinden Dışişleri Bakanı Henri Simonet'nin ise parti içinde güç kaybettiği belirtiliyor.

BATI ALMANYA DA CAYIYOR MU?

Öte yandan Batı Alman Başbakanı Helmut Schmdit'in 11 Nisan tarihinde SPD'nin (Sosyal Demokrat Partinin) Hamburg Kongresinde yaptığı konuşmanın yankıları sürüyor.

Schmidt, bu konuşmasında ''Avrupa'da orta menzilli füzelerin yerleştirilmesinin 3 yıl sonraya ertelenmesini'' istemişti.

Bilindiği gibi, Sovyet SS-20 füzeleri halen Doğu Bloku topraklarına yerleştirilmiş durumda. NATO'nun aralık toplantısında alınan kararda ise, Pershing-2 ve Cruise füzelerinin 1983'ten itibaren Batı Avrupa topraklarına yerleştirilmesi öngörüldü.

Bu durumda, Schmidt'in önerisi, sadece NATO füzeleri için geçerli olduğundan, Moskova tarafından memnunlukla karşılandı. Bonn'daki gözlemciler, Schmidt'in bu önerisini Bonn-Moskova ilişkilerini geliştirmek için yakılmış bir yeşil ışık olarak niteliyorlar.

Schmidt'in Hamburg konuşması üzerine bir açıklama yapmak zorunda kalan Batı Almanya hükümet sözcüsü, Başbakanın sözlerinin yanlış anlaşıldığını öne sürdü. Sözcü, Batı Almanya'nın, aralık toplantısında alınan kararlara bağlı kalacağını belirterek, ''Biz Sovyet SS-20 füzelerinin de üç yıl boyunca yerleştirilmemesini istiyoruz'' dedi.

Schmidt'in yakında Brejnev'le görüşeceğini hatırlatan yorumcular, SPD'nin içindeki yumuşama yanlısı Wehner kanadının, füzeler konusunda Schmidt'e baskı yaptığını belirtiyorlar. SPD'nin Parlamento Grup Başkanı olan Wehner halen Kremlin yetkilileri ile temaslarını sürdürürken, Schmdit Moskova'ya yapacağı gezinin hazırlıklarını tamamlıyor.

CIO Başkanı Carter ve Brejnev'le görüşmek istiyor

Moskova Olimpiyatlarını boykot eden ülkelerin sayısı artıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Uluslararası Olimpiyat Komitesi (CIO) Başkanı Lord Killanin, Moskova Olimpiyatlarının yapılması ve uluslararası olimpiyat hareketi yararına tarafları gereken girişimde bulunmaya inandırmak amacıyla ABD ve SSCB Devlet Başkanları ile görüşmek istediğini bildirdi. Killanin yaz olimpiyatları için başvurma süresinin dolduğu 24 Mayısa kadar her iki ülkenin başkentlerine gitmek istediğini belirtti.

Killanin ayrıca, olimpiyat hareketinin ve uluslararası spor temaslarının büyük bir tehlike içinde olduğunu ileri sürdü.

Öte yandan, İsviçre'nin Lozan kentinde Moskova Olimpiyatları konusunda bir uzlaşma sağlamaya çalışan CIO Yürütme Kurulunun çabalarının başarısızlıkla sonuçlandığı açıklandı. Kurul, atletlerin ulusal bayrak ve marşlarını kullanmadan yarışmalara katılabileceklerini, Moskova'nın böyle bir şeyi kabul ettiğini duyurdu. Ayrıca hükümetlerin Moskova oyunlarını boykot eden olimpiyat komitelerine mali yardım yapacağı açıklandı. Öte yandan atletlerin tek tek yarışmalara katılmasının sözkonusu olmadığı ifade edildi.

Bu arada, bir grup ABD'li sporcu, ABD Olimpiyat Komitesinin boykot kararına karşı mahkemeye başvurdu.

Gilmore: «Kıbrıs sorunu görüşmelerle çözülebilir»

LEFKOŞE (ÖZEL)

İngiltere Dışişleri Bakan Yardımcısı Sir Ian Gilmore, Kıbrıs sorununun Kıbrıs'taki iki toplum arasında yapılacak görüşmelerle çözülebileceğini söyledi.

Kıbrıs'ta Türk ve Rum liderleriyle görüşmelerini tamamlayan İngiltere Dışişleri Bakan Yardımcısı Sir Ian Gilmore, adadan ayrılmadan önce Lefkoşe'de Rum kesiminde bir basın toplantısı düzenledi.

Sir Ian Gilmore, basın toplantısında, Birleşmiş Milletler kararlarını küçümsemek istemediğini, ancak bunların sorunları çözmeye yeterli olmadığını kaydetti.

İngiltere Dışişleri Bakan Yardımcısı şöyle dedi:

''Sadece Birleşmiş Milletler kararları sorunları çözmüş olsaydı, dünyada hiç bir sorun kalmazdı. Birleşmiş Milletler kararlarının veya New York'ta sağlanan zaferlerin önemli olmakla birlikte Kıbrıs sorununu çözemeyeceğinin anlaşılmasını dilerim.''

Somali'deki Etyopyalı göçmenler.

Etyopyalı göçmenler Somali nüfusunun dörtte birini oluşturuyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Somali Yerel Yönetim Bakanı, Birleşmiş Milletlerde düzenlediği basın toplantısında ülkesinin Etyopya'dan gelen göçmenler yüzünden büyük bir sıkıntı içine düştüğünü açıkladı. Somalili Bakan Etyopya'dan günde 2 bin göçmen geldiğini belirtti.

Bugüne kadar Somali'ye gelmiş göçmen sayısı 660 bini buluyor. Bu sayı toplam nüfusun dörtte birine eşit.

Somali'ye gelen göçmenlerin çoğunluğunun kadın ve çocuklardan meydana gelmesinin de bir sorun yarattığı belirtiliyor. Bu yüzden gelenlerin çoğu üretime katılamıyor.

Öte yandan, Somalili Bakan Etyopya'dan gelenlerin kötü beslendiklerini ve bulaşıcı hastalıkların yaygın olduğunu söyledi.

İran Kürdistanı'nda ayrılıkçı gruplarla hükümet kuvvetleri arasındaki çatışmalardan insanlar ev eşyalarıyla başka yerlere taşınmak zorunda kalıyorlar. İşte eşyalarını taşıyan kadınlar.

L'EXPRESS: ABD-AET dayanışmasının önündeki bir engel:

Batı Avrupa-Doğu Bloku ticareti ve yumuşama

Schmidt, Erich Honecker'le.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Batı ve Amerikan basınında son zamanlarda, Washington ile AET ülkeleri arasındaki anlaşmazlıkları ele alan değerlendirme ve inceleme yazıları yayınlanıyor.

İran ve Afganistan konularında Beyaz Saray ile AET ülkeleri arasında görüş ve eylem birliğinin sağlanamamasını inceleyen Fransız ''L'Express'' dergisi son sayısında, Batı Avrupa ile Doğu Bloku arasındaki ticari ve iktisadi ilişkileri ele aldı. ''Doğu-Batı/Ticaret Zincirleri'' başlığı ile yayınlanan bu makalenin bir özetini sunuyoruz:

ABD, Sovyetlerin Afganistan'dan geri çekilmesi için bir dizi önlem alırken, Moskova Olimpiyatlarını boykot ediyor, Rusya'ya ticari ambargo uyguluyor ve Batı Avrupalı müttefiklerini de aynı önlemleri almaya çağırıyor. Batı Avrupalılar ise, bu önlemlere katılmadıkları gibi gizliden gizliye Sovyetler Birliği ile yeni ticari anlaşmalar yapıyorlar.

Anlaşmazlığın siyasi özünün yanı sıra bir de ekonomik nedenleri bulunuyor. ABD toplam alış-verişinin yaklaşık olarak sadece yüzde 3'ünü Doğu Bloku ile gerçekleştirirken, Batı Avrupa toplam dış ticaret hacminin yüzde 3 ile 5 arası Doğu Bloku ile yapıyor.

''Pravda'' gazetesi geçenlerde yayınladığı bir makalede, Doğu Blokunun siparişleri sayesinde, Batı Avrupa'da 2 milyon insana iş sağlandığını yazdı. Bu rakam biraz abartılmış da olsa, Batı Avrupa'da işsizliğin hüküm sürdüğü bir dönemde, Batı-Doğu ticaretinin önemini gösteriyor.

İstatistiklere bakıldığında, Batı Avrupa'nın Doğu Blokuna ABD'den 6 kat fazla mal sattığını görüyoruz. (ABD 1978 yılında Doğu Blokuna toplam olarak 3,7 milyar dolarlık mal satarken, aynı yıl içinde Batı Avrupa ülkeleri toplam olarak Doğu Blokuna sattığı mallardan 23,6 milyar dolar kazandı)

Dışalıma gelince; yine 1978 yılında ABD, Doğu Bloku ülkelerinden sadece 1,6 milyar dolarlık mal satın aldı. Almanya ise 9, Fransa veya İtalya da 3,2 milyar dolarlık ithalat yaptı.

PARA PARA PARA...

ABD ve AET, Doğu Bloku ülkelerine kredi, özellikle de devletten devlete verilen krediler konusunda da farklı bir tutum içindeler. Örneğin Doğu Bloku ülkeleri Amerikan Eximbank'a (Amerikan İhracaat-İthalat Bankasına) sadece 1 milyar dolar borçlanırken, aynı Doğu Bloku ülkeleri, Batı Avrupa bankalarına toplam olarak 12 milyar dolar borçlandılar. Tabii bu durumda Sovyetler Birliği'ne karşı ambargo uygulanmasına ilk başta Avrupa mali-finans çevreleri karşı çıkıyor.

DOĞU ALMANYA AET'NİN 10. ÜYESİ Mİ?

Doğu-Batı ilişkilerinin en açık bir şekilde incelenebileceği laboratuvar herhalde Federal Almanya Cumhuriyeti ile Demokratik Almanya Cumhuriyeti ilişkileridir. Bonn ve Doğu Berlin arasında 1951 yılında imzalanmış olan ve bugün hâlâ geçerliliğini koruyan ikili bir ticaret anlaşması gereğince, Batı Almanya ile Doğu Almanya arasındaki ticaret hacmi 5 milyar doları buldu. (Bu meblağ Batı Alman dış ticaret hacminin dörtte biridir.) Üstelik Bonn ile Berlin arasındaki ticaret hiç bir gümrük sınırı da tanımıyor.

Tabii bu durum karşısında AET'nin diğer üyeleri Batı Almanya'nın bu avantajını ancak kıskançlıkla karşılayabiliyorlar. Kimileri de ''Yoksa Demokratik Almanya Cumhuriyeti AET'nin 10. üyesi mi oldu'' demekten kendilerini alamıyorlar. Batı Almanya. ''Doğulu kardeşine'' yılda faizsiz olarak 850 milyon mark kredi verdiği gibi, Batı Almanya'daki 5 bini aşkın işyeri de sadece Doğu Almanya'nın siparişlerine karşılık veriyor.

YUMUŞAMA EŞİTTİR TİCARET

''L'Express'' dergisinin başyazarı, Raymond Aron, ''Gerçeğin Saati'' başlıklı makalesinde, Doğu-Batı ticari ilişkilerinin uluslararası politikadaki etkilerini şöyle tahlil ediyor:

''Fransız-Alman diplomasisinin bu ekonomik ilişkileri siyasi ilişkilere yansıtmasından nasıl kuşku duyulmaz? Bize hep barışın ticaret yolundan geçtiğini söylediler. Mallarla birlikte özgürlük fikri de dolaşacak ve Batı teknolojinin en son yeniliklerini sunarak Sovyet despotluğunu yumuşatacak!

Halbuki gerçek nedir?

Avrupalılar kendilerini Doğulu müşterilerinin olduğu gibi petrol üreticilerinin de tutsağı sanıyorlar. Sovyet birlikleri Afganistan'ı işgal ediyor. Avrupalıların cevabı, yumuşamayı yani ticareti koruyalım şeklinde oluyor.

Barış silahları mazlum halkları kurtaramadığı gibi, hür halkları da kıskıvrak bağlıyor.

ABD, Kübalı göçmenleri yasal yoldan gelirse ağırlayacak

MİAMİ/WASHİNGTON (AJANSLAR)

Amerikan hükümeti, Havana'dan gemilerle Florida yarımadasına gelen göçmen akınını durduracağını açıkladı. ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Tom Reston, Washington'da yaptığı açıklamada, gemilerle Amerika'ya gizlice Kübalı göçmen taşıyanların cezalandırılacağını belirtti.

''Miami Herald'' gazetesinin munabiri konu ile ilgili yazısında şunları belirtti:

''Peru Büyükelçiliğine sığınanların yanı sıra birçok Kübalı, Amerika'ya gelmek istiyor. Bunun çeşitli nedenleri var. Bir kere, Florida'da 700 bini aşkın Kübalı yaşıyor. Bunların Küba'da aileleri var. Aileler birleşmek istiyor. Bu aile bağları sayesinde Havana'daki Kübalılar, Amerika'nın hiç de Castro'nun tanıttığı gibi bir ülke olmadığını öğreniyorlar. Ve daha iyi hayat koşulları için Amerika'ya gelmek istiyorlar. Zaten, Miami'deki Kübalılar aralarında para toplayıp, gemi kiralıyor ve akrabalarını da yanlarına almak istiyorlar. Tom Reston'un açıklamasında, ilginç bir nokta var: ABD Kübalıların göç etmesine karşı çıkmıyor. Ama yasal yollardan göç işleminin yapılmasını istiyor. Örneğin geleceklerse, Kosta Rika'dan gelsinler diyor.''

Beni Sadr: "Avrupa ülkeleriyle ilişkilerimizi kesmeyeceğiz"

- Tahran, Güney Yemen rejimiyle diplomatik ilişki kurdu
- İran, Doğu Bloku ülkeleriyle ikili ticari anlaşmalar imzaladı

TAHRAN/PARİS

AET ülkeleri Dışişleri Bakanları, Tahran'daki Amerikalı rehinelerin serbest bırakılması için 17 Mayısa kadar İran'a mühlet verirken, Devlet Başkanı Abdülhasan Beni Sadr, Fransız Radyosuna verdiği demeçte, AET'nin yaptırım uygulama kararına rağmen Avrupa ülkeleriyle ilişkileri kesmeyi düşünmediğini söyledi.

Beni Sadr, ekonomik olmaktan çok siyasi yönü bulunan bu yaptırımların İran'ı pek fazla etkilemeyeceğini ileri sürerek, ''İran'a karşı yönelttiği tehditlerde ABD'yi izlemek, Avrupa için bir hatadır'' dedi.

Amerikan politikasının rehinelerin serbest bırakılmasını değil, ''Rehineleri kullanmayı'' amaçladığını söyleyen Beni Sadr, ''Eğer ABD rehinelerin gerçekten salıverilmesini isteseydi, bu sorun çok daha önce çözülebilirdi'' şeklinde konuştu.

ABD MEMNUN

AET ülkelerinin İran'a karşı önlem almayı kararlaştırması Beyaz Saray tarafından memnunlukla karşılandı.

Beyaz Saray sözcüsü Jody Powell Başkan Carter'ın İran'a yapılan yiyecek ve tıbbi malzeme sevkini her an durdurabileceğini veya İran'ın uluslararası haberleşme olanaklarını kısıtlayabileceğini bildirdi.

JAPONYA'NIN ÖNLEMLERİ

Japon hükümet sözcüsü, İran'a karşı yeni ekonomik ve diplomatik önlemler alındığını açıkladı.

Buna göre, İran'daki Japon diplomatların sayısı azaltılacak, İranlılara vize mecburiyeti konacak, Tahran ile yeni iş sözleşmeleri imzalanmayacak.

Bilindiği gibi Japonya AET ülkeleriyle beraber hareket etmiş, ancak İran'a mühlet verilmesi konusuna katılmamıştı.

Japon hükümet sözcüsü, ABD'nin İran'a askeri müdahalede bulunmasına karşı olduklarını sözlerine ekledi.

DOĞU BLOKU İLE ANLAŞMALAR

İran, Sovyetler Birliği ve Doğu Almanya'dan sonra Romanya ile de bir ekonomik anlaşma imzaladı.

Bu anlaşmalara göre İran'a petrol satacak karşılığında tarım ve sanayi malları alacak.

İran-Rusya ekonomik işbirliği anlaşmasıyla ilgili olarak bir soruyu yanıtlayan Beni Sadr, Sovyetlerin, ABD'nin yerini almasına izin vermeyeceklerini söyledi.

GÜNEY YEMEN'LE İLİŞKİ

İran, Doğu Blokuyla anlaşmalar imzalarken, Güney Yemen ile de diplomatik ilişki kurduğunu açıkladı. Tahran yönetimi, Güney Yemen'in ''emperyalizme ve siyonizme'' karşı mücadele ettiğini ileri sürdü.

Beni Sadr Tahran Üniversitesinde konuşurken, silahlı muhafızlar etrafı gözetliyor.

Yemen'de Fettah'ın istifasından Sovyetler haberdarmış

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Geçenlerde istifa eden Güney Yemen eski Devlet Başkanı Abdül Fettah İsmail'in istifa nedenleri konusunda çelişkili haberler geliyor.

Kuveyt'te yayınlanan ''Arap Times'' gazetesi İsmail'in iki ay önce istifa ettiğini, Sovyetler Birliği'nin istifadan haberli olduğunu yazdı. Habere göre, İsmail'in Güney Yemen Yüksek Halk Konseyine sunulan istifasının ilk önce Yemen Sosyalist Partisinin sonbaharda yapılacak yıllık toplantısında ele alınması kararlaştırılmış, daha sonra bu karar değiştirilerek parti nerkez komitesi istifayı kabul etmiştir.

Öte yandan, yine Kuveyt'te yayınlanan ''El-Kai El Amm'' gazetesi ise İsmail'in geçenlerde Libya'ya giderken uçağının mecburi iniş yapmasıyla mutlak bir ölümden kurtulduğunu, bu olayın Ruslar tarafından düzenlenmiş olabileceğini yazdı.

Gazete, Sovyetler'in bu davranışına gerekçe olarak, İsmail'in Suudi Arabistan'ı ziyaret etmeyi planlamasına Moskova'nın karşı çıkmasını gösteriyor.

BATILI DIPLOMATLARIN GÖRÜŞÜ

Lübnan'ın başkenti Beyrut'taki Batılı diplomatlar ise kansız bir ''saray darbesiyle'' İsmail'in yerini alan Ali Nasır Muhammed'in ''daha esnek'' bir siyasetçi olduğunu ifade ediyorlar. Bu kaynaklara göre, Muhammed, Sovyetler Birliği'yle yakın bağları korurken, bir yandan da Suudi Arabistan ve Kuzey Yemen'e açılmaya çalışacak.

Bu arada, Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin de Muhammed'e bir tebrik mesajı yolladı. Hüseyin'in mesajı, iki ülke arasında yaz aylarında gerginleşen havadan sonra ilk yüksek düzeyde ilişki sayılıyor.

İran'da çatışmalar kuzey bölgelerine de sıçradı

TAHRAN

İran'da rehineler sorunu sürerken, ülkenin bir çok bölgesinde yeni çatışmaların olduğu bildiriliyor. Kürdistan'dan sonra Hazar Denizi kıyısındaki Reşt kentinde olaylar sonucu 6 kişi öldü.

Kürt sözcüler İran ordusunun Sanandaj kentini kuşattığını, ancak geniş bölgelerin kendi ellerinde olduğunu bildirdiler.

Tahran'dan da Kürt bölgesine doğru büyük miktarda asker kaydırıldığı haber verildi.

Bölgedeki çarpışmaların Türkiye sınırında da yoğunlaştığını belirten kaynaklar, çok sayıda Kürt köylüsünün Türkiye'ye sığınmak zorunda kalabileceğini ifade ediyorlar.

Öte yandan Hazar Denizi kıyısındaki Reşt kentinde bazı göstericilerle Devrim Muhafızları arasında çatışma çıktı, 6 kişi öldü, birçok kişi de yaralandı.

BENİ SADR'IN AÇIKLAMASI

İran üniversitelerinde öğrenci olayları üzerine bir demeç veren Beni Sadr, bu olayların durdurulmasını istedi. Beni Sadr, siyasi parti ve grupların genel merkezlerine yapılan saldırıların son bulmasını talep etti.

Beni Sadr, halkın başkan seçtiğini hatırlatarak kendisini güçlendirecek işlerin yapılmasını istedi.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ:
«MHP'lilerin Beyazıt'taki saldırılarına karşı önlem alınmalıdır»

● MHP'li saldırganların kaçırmak istedikleri gençleri halk kurtardı

GENÇLİK SERVİSİ

MHP'li komandolar İstanbul Üniversitesine bağlı okullar ve Beyazıt'taki saldırılarını artırıyorlar. Komandolar son olarak 2 genci kaçırmak istediler ancak halk gençlere sahip çıkarak bir cinayeti önledi

Olay şu şekilde gelişti: İki genç Eminönü'nden Aksaray'a gitmek üzere otobüse bindiler. Otobüste bir grup komandonun tehdit edici bakışlarıyla karşılaşan gençler daha sonra bu kişilerin Çarşıkapı durağında indiklerini gördüler. Otobüsün arka sahanlığında duran gençler otobüs Hürriyet Meydanı durağına geldiğinde 6-7 komandonun saldırısına uğradılar. Saldırganlar bir yandan "İşte jandarmaların katilleri bunlardır" diye bağırırken bir yandan da gençleri aşağı çekmeye çalışıyorlardı. Yolcular ve çevreden yetişen halk ise gençlere sahip çıkarak komandoların yeni bir cinayet işlemesini önledi. Saldırıya uğrayan gençler MHP'li komandoların çevredeki bazı kahvelerde saldırıya hazır tutulan güçlerini toplayarak geldiklerini söylediler. Kaçırılmak istenen gençler saldırganların başını 1978 yılının nisan ayında Hukuk Fakültesinde falçata yakalatmaktan tutuklanan bir MHP'linin çektiğini belirttiler.

BEYAZIT'TA YOĞUNLAŞAN KOMANDO SALDIRILARI

Halkın müdahalesi sonucu bir cinayet önlenmiş oldu. Ancak daha önce komandolarca kaçırılan 2 gencin Sultanahmet'te iple boğulmuş olarak bulunması herkesin hatırında. Sol görüşlü öğrencilerin devam ettiği Sakarya ve Huzur adlı kahveler de geçtimiz günlerde bombalandı. Yine Laleli'deki bir kahvehanenin bombalanması sonucu içerde çalışan bir işçi öldü.

Çapa Tıp Fakültesindeki komandoların saldırıları ise son günlerde yoğunlaşmaya başladı. Komandolar okul içinde gruplar halinde dolaşıyor, gözlerine kestirdikleri öğrencileri takip ediyor, sonra da tehdit ediyorlar. Geçtiğimiz günlerde dağıttıkları bir bildiride ise komandolar "Hainlerle gafilleri ayırt etmeyeceğiz, ülkücü harekete karşı gelen herkesi cezalandıracağız" diyerek yeni bir tehdit savurdular. Pazartesi günü Temel Bilimler Fakültesi önünde meydana gelen olayda ise Nihat Uluslu adlı saldırganın başını çektiği MHP'li komandolar polisin gözü önünde 4 öğrenciye saldırdılar. Olayda bir öğrenci yüzünden yaralandı. Çapa'lı öğrenciler konuyla ilgili olarak yaptıkları açıklamada "İktidardan destek alan komandolar okulumuzda yeni tertipler peşindeler. Saldırıları boşa çıkartacağız! Bunun için bütün öğrenci arkadaşları saldırılara karşı birleşmeye çağırıyoruz" dediler.

SALDIRGANLAR KAYSERİ YURDU VE PLATİN KAHVESİNDE ÜSLENİYORLAR

İstanbul Ünivesitesinin çeşitli fakültelerinde okuyan öğrenciler komandoların Beyazıt'taki Platin adlı kahvede üslendiklerini belirttiler. Geçmişte Küllük adıyla bilinen kahvede üslenen komandolar artık saldırıya hazır güçlerini bu kahvede tutuyorlar. Bilindiği gibi Milliyet Gazetesi Başyazarı Abdi İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca da aynı semtte bulunan Marmara Kıraathanesinde yakalanmıştı.

Çapa Tıp Fakültesinin bulunduğu Şehremini semtindeki Kayseri Yurdu da komandolar tarafından saldırı üssü olarak kullanılıyor. Bu yurtta kalan MHP'liler Çapa Tıp Fakültesinin yanı sıra çevredeki diğer eylemleri için de yurdu önemli bir mevzi olarak görüyorlar.

Son günlerde yoğunlaşan komando saldırıları İstanbul Üniversitesi öğrenciler için de huzursuzluk yaratıyor. Öğrenciler saldırganlardan bir kısmının güvenlik görevlilerince bilindiğini belirtiyor, önlemlerin artırılmasını istiyorlar.

1. Türkiye Üniversite Akademi ve Yüksek Okullar Halk Oyunları Şenliğinin ardından

İTÜ Spor Kulübünün düzenlediği "Halk Oyunları Şenliği" coşkulu bir hava içinde geçti.

GENÇLİK SERVİSİ

İstanbul Teknik Üniversitesi Spor Kulübünün düzenlediği 1. Türkiye Üniversite, Akademi ve Yüksekokullar Halk Oyunları Şenliği, 19-20 Nisan günleri Spor ve Sergi Sarayında yapıldı. 26 üniversite, akademi ve yüksekokulun halk oyunları ekipleri ile katıldıkları şenlik farklı görüşlerden olan gençleri biraraya getirdi ve "Halkın kültür mirasına sahip çıkma" noktasında birleştirdi.

Ülkemizin birçok yerinden gelen öğrenci halk oyunları ekipleri halkımızın yaşamından kesitler sundular. Slogan çatışmalarından uzak, kavgasız, gürültüsüz bir şenlikti binlerce kişinin iki gün boyunca izlediği. Açılışta bütün ekiplerin sahnede ortak halay çekmeleri gençlik içinde birlik dostluk ve kardeşliğin yaşatılacak ve güçlendirilecek olmasının simgesiydi.

Üniversiteli gençler yıllardan beri böyle bir gösteri yapmamışlardı. Demokratik bir temelde düzenlenen şenlik gençlerin halk kültürüne olan bağlılıklarını, emperyalizmin gençliği yozlaştırma çabalarına karşı gençlerin uyanıklığını gösterdi.

Bugüne kadar gerici siyasi iktidarların, gençlik içine sızdırmaya çalıştıkları kolları ve maceracı politikalar izleyen bazı gruplar, halkla gençlik arasına bir duvar örmeye uğraştıkları gibi, gençleri de birbirlerine düşürmeye çalıştılar. Bazı çevreler öğrenci olmayı bile suçlu olmaya eşitliyorlar. Televizyon ve gerici basın çevrelerinde bu propaganda yapılıyor. Bu ortamda düzenlenen Halk Oyunları Şenliği hem gençleri birbirleriyle, hem de halkla birleştiren bir çalışmaydı. Aynı zamanda bu tür çalışmalara olan gereksinmeyi de somut olarak gösterdi.

Halk oyunlarında kardeşlik ve barış vardır. Van oyunlarında kavga eden gençlerin barışmasının coşkun alkış toplaması gençliğin birlik ve barış isteğini dile getiriyordu.

Şenliği düzenlemekteki başarılarından dolayı İTÜ-Halk Bilimleri Topluluğu ve Spor Kulübü Başkanı Eralp Serper'i tebrik ederken, düşünce ayrılıklarının gençlik arasında çatışmalara yol açmamasını, dostça bir tartışma ve eleştiri ortamının yaratılmasını dileriz.

Öğrenciler, Malatya Turan Emeksiz Lisesi Müdürünün komandolarla yaptığı toplantıyı bastırdılar

MALATYA (ÖZEL)

Malatya Turan Emeksiz Lisesine hükümet tarafından müdür olarak atanan MHP yanlısı Orhan Bozkurt, okulda MHP'li komandolarla bir toplantı yaptığı sırada sıkıyönetim kuvvetleri toplantının yapıldığı salonu bastı.

Malatya Milli Eğitim Müdürü Şehmuz Üçkardeşler tarafından Turan Emeksiz Lisesine Müdür olarak atanan MHP yanlısı Orhan Bozkurt geçtiğimiz hafta okula kaydını yaptırdığı komandolarla gizli tutmaya çalıştığı bir toplantı düzenledi. Okulda görevli bazı MHP'li polislerin de katıldığı toplantıyı öğrenciler sıkıyönetime bildirdiler. Bunun üzerine toplantının yapıldığı salonu basan güvenlik kuvvetleri toplantıya katılanların kimliklerini saptadılar, ancak gözaltına alınan olmadı.

Turan Emeksiz Lisesi öğrencileri toplantıya her sınıftan 3-5 komandonun katıldığını, 4-B sınıfında 40 kişilik bir toplantı yapıldığını, Müdürün yanı sıra Müdür Yardımcısı Ahmet Coşkun'un da toplantıda bulunduğunu belirttiler. Öğrenciler polislerden bir kısmının toplantıya katıldığı sırada bazılarının da kapıda nöbet tuttuğunu söylediler. Öğrenciler şunları belirttiler:

"Müdür zaten okulumuza geldiğinden beri okula soktuğu komandolarla birlikte bizlere defalarca saldırdı. Niyeti okulumuzu MHP'nin üssü haline getirmektir. Müdür Orhan Bozkurt'un en kısa zamanda görevden alınmasını, okulda görevli MHP'li polislerin de uzaklaştırılmasını istiyoruz."

TARTIŞMA KONUMUZ: BOYKOTLAR

GENÇLİK SERVİSİ

Boykotlar konusundaki tartışmamıza ilk mektup İstanbul Teknik Üniversitesinde okuyan bir grup öğrenciden geldi. Mektuplarını yayınlıyoruz.

İTÜ ÖĞRENCİLERİ:
Haksız boykot bir yıl kaybetmemize neden oldu

Aydınlık gazetesi Gençlik Servisinin açtığı "Boykotlar" konulu tartışmadan mutluluk duyduk. Bu mesele geniş öğrenci çevresinde tartışılıyor. Bunun ne olup olmadığı iyice kavranmadan demokratik talepler için doğru bir mücadele yürütülemez.

Hatalı anlayışlarla yürütülen boykotların en tipik örneğini kendi okulumuzda yaşadık. Bunu anlatmak istiyoruz.

İTÜ bugün 9 binin üzerinde öğrenci potansiyeline sahiptir. Okulun asıl mevcudu ise 8 bin civarındadır. Aradaki fazlalık, okulun boykotlar yüzünden bir yıl mezun verememesindendir.

Okulumuza yönelen faşist saldırılar sırasında da önemli kayıplar olmasına rağmen bu saldırılar bertaraf edildikten sonra 1978 yılında telafi öğrenimi uygulanmasına başlanmıştı. Ne yazık ki, 15-16 Haziran 1979'da İTÜ-Der'in düzenlediği forumda kışkırtma sonucu öğrencilerle sıkıyönetim karşı karşıya geldi ve 450 arkadaşımız gözaltına alındı. Olayın hemen ertesi günü İTÜ-Der'liler süresiz boykot ilan ederek öğrencileri sokaklardan geri çevirdiler. Gözaltında olan arkadaşlarımız ise kendilerinin ders kaybına razıydılar ve öğrenimin devam etmesini istiyorlardı. Ayrıca İTÜ-Der "15-16 Haziran'ı şanlı bir şekilde kutladık" diye bildirile dağıtıyor ve gözaltındaki arkadaşları sıkıyönetimin gözünde suçlu duruma düşürüyordu. Bu durumda gözaltı süresince yürütülen boykot ve öğrenimin bir aya yakın süre aksaması, senatonun okulu süresiz kapatma gibi bir karar almasına yol açtı. Normal akademik takvimle okul öğrenime açıldığında ise 1977 girişlilerden itibaren 1 yıllık öğrenim kaybı ortaya çıkıyordu.

Boykot yerine şu yapılabilirdi. Öğrenim devam edebilir, toplu dilekçeler veya seçilecek temsilcilerle sıkıyönetime başvurulup arkadaşlarımızın serbest bırakılması istenebilirdi. Senato da bu doğrultuda, yardımcı olmaları doğrultusunda zorlanabilirdi. Ancak bunlar yapılmadı.

Görüldüğü gibi İTÜ-Der'in haksız zeminde ve öğrencilerin isteğine rağmen yürüttüğü boykot telafi öğreniminin aksamasına yol açtı. Öğrenciler 1 yıl kaybetti. Sonuç olarak da öğrenim özgürlüğüne zarar verdi.

DGBF Genel Sekreteri Bahri Eskin:

"Anayasayı rafa kaldırma girişimlerinin olduğu bugünlerde Turan Emeksiz'in anılması daha da büyük önem taşır"

GENÇLİK SERVİSİ

Devrimci Gençlik Birlikleri Federasyonu (DGBF) Genel Sekreteri Bahri Eskin gazetemize yaptığı açıklamada 1961 Anayasasını rafa kaldırma girişimlerinin olduğu bugünlerde Bayar-Menderes faşist diktatörlüğü tarafından katledilen Turan Emeksiz ve Nedim Özpulat'ın anılmasının daha da büyük önem taşıdığını belirtti.

Bahri Eskin'in açıklaması şöyle:

"DGBF olarak bu yıl da 28-29 Nisan gençlik hareketini ve bu mücadelenin şehitleri Turan Emeksiz ve Nedim Özpulat'ı anacağız. 28-29 Nisan 1960'da bütün gençlik "tahkikat komisyonları" kurarak muhalefeti bastırmaya çalışan Bayar-Menderes diktatörlüğünün zorbalığına karşı başkaldırdı. Kitle mücadeleleri bir ay, sonra diktatörlüğü devirerek ülkemizzin tarihinde yeni bir dönem açtı.

"Bu mücadelenin önemli özelliklerinden biri aralarında görüş ayrılıkları bulunan gençlerin birleşmesi ve omuz omuza mücadele etmesiydi. İkinci önemli özellik ise bağımsızlık ve demokrasi için mücadelenin başta öğretim üyeleri olmak üzere bütün halkın desteğini kazanmasıydı.

"Bugün okullara bombalı pankart asanlar, kitlenin iradesine dayanmadan boykot ve forumlara öğrencileri zorla katanlar ile 28-29 Nisan gençlik eylemleri birbirinin tamamen zıddıdır. Anarşi kaçınılmaz olarak yenilgiye götürür, öbürü ise görüldüğü gibi diktatörleri devirir. Özellikle maceracı grupların etkisi altındaki arkadaşlar bundan ders çıkartmak zorundadırlar. Bir de bugünlerde 1961 Anayasasını değiştirmek,

özgürlükleri rafa kaldırmak isteyenlerin çeşitli tertipleri var. Gençlik elbette buna izin vermeyecektir. Buna heves edenler bilmelidirler ki özgürlük ve Anayasayı 28-29 Nisanlarda olduğu gibi "Hürriyet" şiarlarıyla en başta gençlik savunacaktır. Ama bunun için gençliğin maceracılığın etkisini kırması ve birleşmesi şarttır.

"1961 Anayasasını rafa kaldırma girişimlerinin olduğu bir dönemde 28-29 Nisanları anmak daha büyük bir önem kazanmıştır. Bu yüzden başta o dönemi yaşamış değerli hocalarımız olmak üzere bütün gençliği 28-29 Nisanlara, 1961 Anayasasına ve bu mücadelenin şehitleri Turan Emeksiz ve Nedim Özpulatlara sahip çıkmaya, anmaya çağırıyoruz."

OKULLARDAN KISA HABERLER

Gençlik Servisi

● İTÜ öğrencileri 15 Nisan günü Mediko-Sosyal Merkezinin önünde toplanarak yemek sorunlarının çözümü için yetkililerle görüşme istediler. 1000 kadar öğrenci şu isteklerde bulundu:

–Yemek kaliteleri düzeltilmeli, kalite kontrolu yapılmalıdır.

–Hayat pahalılığının yükü öğrencilerin üzerine yüklenmemeli, yemek için ayrılan ödenek artırılmalıdır.

–Yemek kurumu denetlenmeli, işçilerin demokratik örgütlenme ve sözleşme hakları sağlanmalıdır.

● ADANA KADİRLİ LİSESİ Müdürü Tevfik Özer'in okulu MHP'nin kurtarılmış bölgesi yapmaya çalıştığı öğrenildi. Okula asılan ve Preveze Deniz Savaşını konu alan bir posterde 3 hilalli bayrakların bulunması komandolar tarafından bir kışkırtma ve olay çıkartma bahanesi olarak kullanıldı. MHP'li komandoların kışkırtması üzerine olay çıkınca polisler olayla ilgili olmayan bazı öğrencileri gözaltına alarak baskı yaptılar. Gözaltına alınan öğrencilerin aileleri de Kadirli'de görevli başçavuşun baskı ve hakaretine uğradı. Lise öğrencileri olayların önlenebilmesi için müdürün ve polisin tutumunun değişmesi gerektiğini belirttiler.

● TRABZON'DAKİ ANARŞİ OLAYLARI ile ilgili olarak Emniyet Müdürlüğünün düzenlediği sohbet toplantısına katılan DGB, DLB, TYÖB ve Lise-Der adlı gençlik örgütleri Trabzon'da son bir ay içinde 10-11 siyasi cinayet işlendiğini belirterek saldırganların Emniyet Sarayı ve Jandarma Komutanlığı çevresinde bulunan bu bölgeyi "Kurtarılmış bölgeleri" ilan eden Büyük Ülkü Derneği (BÜD) ve Ülkücü Gençlik Derneği (ÜGD) olduğunu söylediler. Bu örgütlerde üslenen katillerin Karadeniz Teknik Üniversitesinin kapatılmasından yana olduklarını da söyleyen gençlik örgütleri şehir içinde terör estirmeye çalışan komandoların saldırılarına karşı önlem alınmasını istediler.

● KREDİ VE YURTLAR KURUMU Genel Müdürü İsmail Aşıkoğlu görevinden alınarak yerine Mustafa Yıldırım atandı.

YURT HABERLERİ YURT HABERLERİ

Zonguldak maden işçileri:

«Tren seferlerinin tehirinden usandık»

ZONGULDAK (ÖZEL)

Zonguldak Kömür Havzasının bağlantı yolu üzerinde sefer yapan trenlerin tehirlerinden işçiler usandı.

Zonguldak-Karabük arasında bulunan Kilimli, Çatalağzı, Hisarönü, Çaycuma, Gökçebey, Yenice istasyonları civarındaki köylerinden havzaya inen işçiler günlük gidiş-gelişlerde ya da ay sonu seyahatlerinde 3-4 saate varan tehirlerden yakınarak ilgililerin sorunu çözmelerini istediler. Günde 6-7 sefer yapan trenlerin her birinde ortalama 200 maden işçisi yolculuk yapıyor.

Kendileriyle görüşen muhabirimize işçiler, "Yarı ömrümüz yollarda geçiyor. İzne gitsek tren tehirlerinden yevmiyemiz yanıyor" dediler. İşçiler ayrıca trenlerdeki sıkışıklığın da bir çözüme ulaştırılmasını talep ettiler.

Aynı konuda daha önceki yayınımız üzerine Ulaştırma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Orhan Buldaç, gazetemize gönderdiği yazıda izdihamı ve gecikmeleri tek hat işletmeciliğin zorunlu sonucu olarak açıkladı. Bakanlık, açıklamasında ayrıca ısıların normale düşmesinden sonra bu hatta dizel lokomotif verileceğini, "Tehirlerin önlenmesi için gerekli her türlü girişimin yapılacağını" vadetti.

Zonguldak kömür havzasında çalışan işçiler köylerine gidip gelirken tren seferlerindeki tehirlerden yövmiye kaybına uğruyor.
(Fotoğraf: AYDINLIK)

Diyarbakır Belediyesinin aldığı araçlar arasında 4 arazöz, 6 damperli kamyon, 2 büyük traktör, 23'ü hibe olan 31 otobüs, 2 dozer de bulunuyor. (Fotoğraf: Hüsnü ERDOĞMUŞ)

Diyarbakır Belediyesi, ulaşım ve temizlik araçları sorununu çözdüğünü açıkladı

DİYARBAKIR (ÖZEL)

Diyarbakır Belediye Başkanlığı basına yaptığı yazılı açıklamada ulaşım ve temizlik araçları sorununu çözdüğünü açıkladı. Açıklamada Belediyeye 27 aylık hizmet boyunca otobüs sayısının 48'e ulaştırıldığı, temizlik araçları sayısının da 31'e çıkartıldığı kaydediliyor.

Belediye Başkanlığının açıklamasında temizlik, ulaşım ve çeşitli araçların maliyetinin o günkü fiyatlarla 900 milyon lira tuttuğu belirtildi.

40 YATAKLI HASTANEDE SADECE 12 DOKTOR VAR

Adana Devlet Hastanesi, battaniye ve çarşaf bağışı çağrısında bulundu

ADANA (AA)

Adana Devlet Hastanesinin yüzde 44 kapasite ile çalıştığı, hastalara bakmak bir yana çalışanlarını bile barındırmaktan uzak bulunduğu açıklandı.

Selden sonra durumun daha da kötüleştiğini açıklayan Devlet Hastanesi yetkilileri yurttaşları battaniye ve çarşaf bağışında bulunmaya çağırdı.

400 yataklı Devlet Hastanesinin yakın zamana kadar tam kapasite ile çalıştığını kaydeden yetkililer tüm hastanede 12 doktorun görev yaptığını, çocuk servisinin ise uzun bir süredir doktorsuzluktan kapalı olduğunu kaydettiler. Hastane yetkilileri, "Bugün Devlet Hastanesi öyle bir duruma gelmiştir ki, değil hastanelik görevini yerine getirmek, personeline dahi oturacak yer bulamaz durumdadır" dediler.

Malatya Halk Eğitim Merkezinin düzenlediği kurslara katılan genç kızlar, dikiş dikmesini, berberliği, çiçekçiliği öğreniyor. (Fotoğraf: Aydınlık)

Malatya Halk Eğitim Merkezinin kursları başarıyla sürüyor

YUSUF ÇELİK (MALATYA)

Malatya Halk Eğitim Merkezinde düzenlenen biçki-dikiş, nakış, çiçeklik, kuaförlük, ev ekonomisi ve çeşitli dallardaki 36 kurs başarıyla sürüyor.

Halk Eğitim Merkezi Müdürü Ali Rıza Erdoğan kurs çalışmaları konusunda yaptığı açıklamada, kurslara katılan yurttaşların birer meslek sahibi olduklarını söyledi. Ali Rıza Erdoğan son 10 yıl içinde çeşitli dallarda kurs görmüş 12 bin mezun verdiklerini belirterek bu yılki kurslara 600 kişinin devam ettiğini kaydetti.

Aydın'da süt koyunculuğu teşvik edilecek

AYDIN (ÖZEL)

Aydın Teknik Ziraat Müdürlüğü, Ege Üniversitesi ile işbirliği halinde çalışarak süt koyunculuğunu teşvik etmeyi kararlaştırdı.

Aydın Teknik Ziraat Müdürlüğü yetkilileri konuyla ilgili yaptıkları açıklamada şöyle dediler:

"Süt koyunculuğunu geliştirme projemizi Koçarlı'nın Güdüllü köyünde uyguluyoruz. Bu köyde 2500'ü aşkın kıvırcık koyun vardır. Kıvırcık koyunlara oranla süt, yapağı ve kuzu verimi yüksek olan Tarariva koyunlarıyla melezleme yaparak, kıvırcık koyunların süt verimini yüzde 400'e, kuzu verimini yüzde 50'ye, yapağı verimini de yüzde 100'e çıkartmaya çalışıyoruz."

Trabzon Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Birlik Kongresi yapıldı

TRABZON (AA)

Trabzon Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Birliği Olağan Kongresi Trabzon'da belediye salonunda yapıldı.

1979 yılı çalışmalarını değerlendiren Birlik, yeni yöneticilerini seçti. Başkanlığını Tevfik Karaağaçlı'nın yürüteceği yönetim Mustafa Yamak, Mehmet Salih Yıldız, Hasan Cebi, Osman Ayhan, Kazım Hayırlıoğlu ve Halim Hacısalihoğlu'dan oluştu.

Selden bu yana üç hafta geçti ama...

Tunceli-Pülümür yolu hâlâ kapalı

● Ulaşım servis yolundan yapılıyor.

● Selden yıkılan köprüler için hiç bir faaliyet yok.

TUNCELİ (ÖZEL)

Selden kapanan Tunceli-Pülümür karayolu hala açılmadı. Pülümür yöneticilerinin yaptıkları girişimler de sonuçsuz kaldı.

Pülümür'deki AP, CHP, TİKP İlçe Başkanları ile Pülümür Belediyesi ve 20 kadar muhtarlık İmar İskan, Köy İşleri, Ulaştırma Bakanları ile Başbakanlığa ortaklaşa imzaladıkları bir yazı ile başvurarak yolun bir an önce ulaşıma açılmasını istediler. Açıklamaya CHP İlçe Başkanı Rıza Coşkun, TİKP İlçe Başkanı Ahmet Yaman, AP İlçe Başkanı Hüseyin Genç, Pülümür Belediye Başkanı Şıhali Dursun ve 20 muhtarlık adına köy ve mahalle muhtarları imzalarını koydular.

Fiyatlar 1978'de yüzde 52.6, 1979'da yüzde 64 arttı

ANKARA (ÖZEL)

Merkez Bankası, fiyat artışları genel endeksinde 1978 yılında yüzde 52.6 olan artış ortalamasının, geçen yıl yüzde 63.9'a çıktığını bildirdi.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının yıllık çalışma raporuna göre, gıda maddelerinde ortalama fiyat artış hızı geçen yıl yüzde 18,9'a ulaştı. Sanayi hammaddeleri ve yarı mamul maddelerin 1978'de yüzde 65.9 olan ortalama artış hızı da geçen yıl yüzde 87.5'i buldu.

Bu arada, geçen aralık ayında, toptan eşya fiyatları genel endeksindeki artış oranı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 81.4 artış gösterdi.

Toptan eşya genel endeksinde geçen yılki ortalama artış hızı yüzde 5 dolayında bulunuyor. Bu artış, 1978 yılında yüzde 3.4 olarak gerçekleşmişti.

Geçen yılki fiyat artışlarının özellikle son üç aylık dönemde hızlandığı belirtiliyor.

Öte yandan, geçinme endeksindeki fiyat artış oranı geçen yıl Ankara'da ortalama yüzde 62,.İstanbul'da ise yüzde 63.5 olarak gerçekleşti.

Aralarında Ankara, İstanbul ve İzmir'in de bulunduğu onbir ilin tüketici fiyatlar endekslerine göre, en yüksek artış, geçen yılın aralık ayı sonunda yaklaşık yüzde 81 ile İstanbul'da görüldü. Bu ili İzmir, Ankara ve Antalya izledi. Tüketici fiyatlar endekslerinde en düşük artış ise yüzde 63.2 ile Erzurum'da gerçekleşti. 1978 yılında ise, en yüksek artış Erzurum'da en düşük artış da İstanbul'da kaydedilmişti.

Seyitömer Santralinin arızalarının eleman hatasından doğmadığı belirtildi

■ Makine Mühendisleri Odası: "Devrimci ve yurtseverlere iftira ediliyor"

ANKARA (ÖZEL)

Makine Mühendisleri Odası Başkanı Ömer Çiftçi, Seyitömer Santralinin arızalarının çalışan teknik elemanların hatalarından değil, tam tersine yapılan tüm uyarılara rağmen bakımsızlıktan meydana geldiğini açıkladı.

Çiftçi, "Ülkemizin yanlış enerji politikasından doğan enerji sıkıntısı yüzünden bu tür tesislerle binen aşırı yükün giderek daha fazla zarara yol açtığını' belirtti.

Kendilerine iftira edildiğini, bu yüzden bir açıklama yapma gereğini duyduklarını belirten Çiftçi, Kul bendinin inşaat sırasında çöktüğünü, Kul silosunun üst kapak kaynaklarının açılması sonucu patladığını açıkladı.

Yağhane ve garajda çıkan yangınların çalışanların elbirliğiyle söndürüldüğünü, Tes-İş'in iftira ettiğini bildiren Çiftçi, devrimci, demokrat ve yurtseverlerin üretim araçlarına saygısının açık olduğunu da sözlerine ekledi.

YENİ BİR MADEN ARAMA YÖNTEMİ BULUNDU:

Ağaç yaprakları, orman altındaki madenler konusunda ipuçları veriyor

WASHİNGTON (AA)

Yeni bir yöntemle ormanlık bölgelerin altında maden bulunup bulunmadığını anlamak mümkün olacak. Bunun için ağaç yapraklarının ışığı yansıtma gücü ölçülüyor.

Amerikalı bilim adamlarının geliştirdiği yönteme göre, ormanlık bölgelerin uçaklardan çekilen fotoğrafları özel cihazlarla inceleniyor.

Bu konuda araştırma yapan bilim adamları, ağaçların ışığı yansıtma gücünün ormanlık bölgenin altında maden yatakları bulunup bulunmamasına göre değiştiğini bu farklılığın çok ufak olmakla birlikte ölçülebilir nitelikte bulunduğunu ifade ediyorlar.

Bilim adamları eskiden beri maden yataklarının ağaçlarının büyüme hızını etkilediğini bilmektedirler. Ancak maden yataklarının kolayca tespitine yarayacak bir yöntem bugüne kadar geliştirilememişti. Son zamanlarda geliştirilen ve yaprakların ışığı yansıtma gücünün ölçülmesi esasına dayanan yöntem ise çok olumlu sonuçlar veriyor.

Turizm mevsimi açılırken...

MHP'lilerin saldırısı yüzünden, Alanya'ya gelen turistler geri dönüyor

■ MHP İlçe Başkanı elinde listeyle dolaşıyor.

■ Kaymakamın ve bazı polislerin tutumu saldırganlara cesaret veriyor.

ANTALYA (ÖZEL)

Halkın geçimini büyük ölçüde turizmden sağladığı Alanya'da, bir süreden beri devam eden MHP saldırıları yüzünden, ilçeye gelen yerli ve yabancı turistler ilçeyi terkediyor. AP hükümetinin kurulmasından bu yana yavaş yavaş saldırılarını artıran MHP'liler, özellikle son 1,5 aydan beri saldırılarını yoğunlaştırdılar. Eskiden gecenin geç saatlerine kadar canlılığını yitirmeyen şehir içinde, şimdi hava kararır kararmaz, esnaf kepenklerini indirip evlerine çekiliyor. Şehirde bir süreden beri, çeşitli yurtsever, demokrat kişilerin evlerine, arabalarla saldırılar düzenleyen MHP'lilerin dövdüğü insan sayısı 60'ı geçti.

YILDIRMAK AMACIYLA

MHP'liler saldırılarına dinamitleme faaliyetleriyle hız verdiler. Eskiden korkutmak amacıyla attıkları dinamitler şimdi öldürmek kastıyla atılıyor. MHP'liler otomobillere genellikle 2-3 dinamit koyuyorlar. MHP'liler önce ilk dinamiti patlatıyorlar, ne oldu diye dışarı çıkan ev sakinleri ikinci kez patlamayla karşılaşıyorlar. Bu yolla birçok kişi yaralandı. MHP'liler daha çok yurtsever ve demokrat öğretmenleri hedef alıyorlar. Saldırı hedefleri arasında yabancı isimlerin de bulunması dikkat çekiyor.

MHP İLÇE BAŞKANI LİSTEYLE DOLAŞIYOR

Bildirildiğine göre MHP İlçe Başkanının elinde bir liste bulunuyor ve saldırılar bu listeye göre düzenleniyor. Listede daha çok öğretmenlerin bulunduğu sanılıyor.

Öte yandan kaymakamın ve polisin tutumu saldırganlara cesaret veriyor. Devlet güçlerinin bu saldırılara seyirci kalması MHP'lileri teşvik ediyor. Olaylarla ilgili olarak yakalanan MHP'lileri ilçe yöneticileri kaymakama baskı yapmak suretiyle serbest bıraktırıyorlar.

Danimarka İşçi Sendikaları Konfederasyonunun aylık yayın organının yorumu:

«Türkler çok kritik bir durumda»

KEMAL KOÇ (KOPENHAG)

Danimarka'da İşçi Sendikaları Konfederasyonunun (L.O) aylık olarak yayınladığı ve bedava olarak 300 binden fazla işçiye dağıtılan "Fagbladet" dergisinde uluslararası konularla ilgili yazılar yazan Claus Seiden, Türkiye üzerine şu yorumu yaptı:

"İlkokul çocuklarına askeri bilgiler verilmesi gereklidir. Millet olarak her şeye hazır olmalıyız" Bu sözler NATO'ya üye olan Türkiye yöneticilerinin açıklamalarıdır. Bu açıklama Türklerin çok kritik bir durumda olduğunu gösteriyor.

"Sovyetlerin Afganistan'ı işgal etmesinden sonra, Batı Avrupa için artık Sovyetlerin askeri işgal harekatlarının sadece kendi Doğu Bloku için geçerli olmadığını gösteriyor. Sovyetlerin "Kızıl Ordusu" ve deniz filosu artık Türkiye'ye sadece bir-iki yüz kilometre uzaktadır. Sovyetler böylece, "Türkler, artık gözleriyle görmeli ki, biz her şeyi yapabiliriz, fazla ses çıkarmayın ve güneye inmek için bizlere karşı çıkmayın" demek istiyor.

"Taa Çarlık Rusyasından beri Rusya'nın güneyin sıcak denizlerine inme hayali vardı. Eski Rus Çarları, güneyin sıcak deniz ülkelerinde kendisine kömür madeni getirmek için uğraşıyordu. Fakat bugünkü Rusya, petrol bölgesini ele geçirmek için faaliyet yürütüyor.

"Bugün Afganistan'ın işgali Hint Okyanusunun ele geçirilmesi içindir. Fakat Hint Okyanusu kadar önemli olan, Akdeniz'in Rusya tarafından ele geçirilmesidir.

"Türkiye'nin ordusu sadece büyük güçlerle savaşmakla kalmıyor. Ordunun, ülke içinde de zorlukları bulunuyor. Ordunun ileri gelenleri ocak ayında yaptıkları toplantıda siyasi partilere bir açıklama yaparak kendi parti çıkarlarını bir kenara bırakıp, ülkenin içerisinde bulunduğu durumu düzeltmeleri için siyasetler yapmaları gerektiğini açıkladılar.

"Ayrıca Türkiye'nin ekonomik durumu da çok geridir: İşsizlik yüzde 20'yi ve enflasyon da yüzde 70'i geçiyor. Türkiye'nin dışarıya sattığı malların geliri sadece petrol giderlerini karşılayabiliyor. Bunun haricinde tüm dış harcamaları, başka ülkelerden aldıkları kredilerle ödüyorlar. Ayrıca Avrupa ülkelerinde çalışan Türk işçilerinin ülkelerine gönderdikleri dövizler de, Türkiye ekonomisine büyük katkılarda bulunuycr."

50 bin lira rüşvet alan uzman çavuş 5 yıl hapse mahkum oldu

SİİRT (AA)

Siirt'te Çaykara köyünde yaptığı aramalar sırasında köylülerden 50 bin lira rüşvet alan Çaykara Jandarma Karakol Komutanı Uzman Çavuş Mehmet Yavuz, Siirt Ağır Ceza Mahkemesinde 5 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı.

Çaykara köyü Jandarma Karakol Komutanı Uzman Çavuş Mehmet Yavuz geçen yılın mayıs ayında yaptığı arama sırasında traktörlerinde 4 mermi bulunan Rahim ve Hakim Deli kardeşlerden "işi örtbas etmek için" 19 bin nakit 31 bin bono olmak üzere 50 bin lira rüşvet almıştı. Paraların numaralarını saptayan köylülerin şikayeti üzerine Çavuşun üzerinde 10 bin lira bulunmuştu. Suçu sabit görülen Uzman Çavuş Mehmet Yavuz'a 5 yıl ağır hapis cezası veren mahkeme sanığı ayrıca ömür boyu kamu görevlerinden men cezasıyla cezalandırdı.

POLATLI BUNDAN BÖYLE TEK MERKEZDEN ISITILACAK

HABER MERKEZİ

Türk-Romen hükümetleri arasında imzalanan katma protokol gereğince 2 il ve ilçede Romen (Romconsil) acentası merkezi ısıtma sistemi kurmayı taahhüt etti. İki heyet arasında imzalanan ön protokol 22 Mart 1980 tarihli Resmi Gazetede yayınlandı. Anlaşma gereğince Kayseri, Konya, Elbistan ve Polatlı'da merkezi ısıtma sistemi kurulacak 11 Nisan tarihinde Polatlı'ya gelen Romen heyeti ile Polatlı Belediye Başkanı Ahmet Atak proje ile ilgili anlaşmayı imzaladılar. Sistemle ilgili bir açıklama yapan Romconsil acentası Genel Direktörü Kristian Vinci şöyle dedi; "Çağımızda petrol gibi yüksek kaliteli enerji kaynaklarının bir yandan azaldığı bir yandan da fiyatların gelişmekte olan ülkelerin bütçelerini alt üst ettiği bir gerçektir.

Günümüz dünyasında insanlık daha ucuz daha bol enerji kaynakları aramaya yönelmektedir. Bizim yapacağımız sistem ülkenizde bol miktarda bulunan kömüre dayalı bir sistemdir. En düşük kalorili kömürle bile konutlara normal olarak 38 derece ısı verebilen bir sistem cam ve metal parçaları ayıklanmış çöpü de yakıt olarak rahatlıkla sarfedebilmektedir. Daha sonra söz alan, Belediye Meclis üyeleri sistemin detayları üzerinde Genel Direktöre sorular yönelttiler. Bir soru üzerine Genel Direktör biz bu sistemle 30 yıldır ülkemizde birçok kentlerimizi ısıtıyoruz. Sistemi yerinde görüp incelemeniz için sizden bir heyeti Romanya'ya davet ediyoruz dedi. İmza töreninde söz alan Belediye Başkanı Atak, Romanya ve Türkiye çıkarları ve kaderleri ortak iki dost ülkedir. 1978 Gordion festivalinde gelişen kültürel dostluğun bugün teknik düzeyde devam etmesi sevindiricidir' dedi

Sular çekilirken... 1

Bilal Güneş

Sel suları bir de can aldı İslahiye'den

■ Sel sularına kapılarak ölen Süleyman Gürocak'ın babası: "Geçimimizi sağlayan oydu. Onu da sel aldı götürdü. Şimdi halimiz n'olacak?"

Sel aldı götürdü Süleyman Gürocak'ı. Ailesi kaldı geride. Mahzun, düşünceli, acılı... (Fotoğraflar: AYDINLIK)

Bağları bahçeleri bozan, köy yollarını ve köprüleri tahrip eden ekili tarlaları sular altında bırakan, evleri yıkarak oturulamaz duruma getiren sel baskını bir de can aldı İslahiye'den.

Kabaklar köyünden Süleyman Gürocak. Otuzbeş yaşında. Evli ve beş çocuk babası. Karısı ve çocuklarından başka, altmışbeş yaşındaki babası ve altmış yaşındaki anasının da geçimini sağlıyordu Süleyman.

Yağmur yağdığı sırada kahvede oturuyordu. Dışardan gelenler, "Evini su götürüyor" deyince kalktı, iki arkadaşıyla beraber koşarak eve geldi. Yıllardır bir tavuğun içeceği kadar bile su akmayan dere, coşmuş bir nehir olmuştu. Arkadaşları beri tarafta kaldı. Kendi ev tarafına geçerek suyun yönünü değiştirmeye çalıştı. Fakat boşuna. Su dağın tepesinden öyle süratli geliyordu ki önünde taş, toprak, ağaç ne varsa alıp götürüyordu. Süleyman, evi de götürür diye korkuyordu. Birden ayağı kaydı. Sel, altındaki toprağı da almıştı. Devrildi suya düştü.

Bundan sonra kurtuluş yoktu Süleyman'a. Acı bir haber ulaştı köy meydanına. Sel Süleyman'ı da almıştı. Köylüleri cesedini aramaya koyuldular. Bütün çabalara rağmen bulunamadı. Aşağıdan, Çerçili köyünden haber saldılar, Süleyman'ın cesedi buradadır diye.

Ertesi günü köylüleri azgın sulara rağmen karşıya geçmeyi başararak gittiler Çerçili'ye. Süleyman bir bahçenin içinde, oracıkta cansız yatıyordu. Aldılar. Omuzlarının üzerinden köy mezarlığına kadar taşıdılar. Süleyman toprağa verilirken anası, babası, karısı, çocukları yoktu yanı başında. Su yolları kesmişti. Karşıya geçememişlerdi. Hepsinin gözyaşları toprağa değil, Süleyman'ı kendilerinden ayıran, ocak söndüren sel sularına damlıyordu.

Süleyman evinin önündeki küçük bahçesi ve beygirinden başka bir şeyi sahip değildi. Dağdan odun indirerek geçindirirdi evini. Bahçesine ektiği sebzeyle de iyi kötü bir geçim sağlardı. Şimdi bahçesi, dağdan gelen taş parçaları ve çamur yüzünden kaybolmuş. Beygirini de bir süre önce ormancılar vurmuştu. Geride biçare babasıyla, ne yapacağını bilemeyen şaşkın karısı ve beş çocuk bıraktı Süleyman. Çocuklarının en büyüğü 10 yaşındaki Sema. Kendisi ölmeden iki gün önce bir kızı daha olmuştu.

Babası Ali Gürocak, "Hepimizin geçimini sağlayan oydu. Şimdi biz ne yapacağız? Ben bu beş çocuğu nasıl büyütür adam ederim? Halimiz perişan oğul. Devletten başka güvencemiz kalmadı." diyor.

"EVİMİZİ SEL GÖTÜRÜNCE ORTADA KALDIK"

Böyle diyor, Kabaklar köyünden Hüseyin Şenocak. Sel suları Hüseyin'in de evini almış götürmüş." Şimdi çoluk çocuk komşularda oturmaktayız. Yemeğimizi komşular veriyor. Her gün bir komşuya gidiyoruz. Daha ne zamana kadar böyle devam eder bilmiyorum.". Evden başka dört oğlak, evinin önündeki bahçesi ve ekini de sel sularına kapatılmış Hüseyin'in. "Benim altı çocuğum var. En büyüğü 10 yaşında. Ortalıkta per-perişanız. İki yataktan başka neyimiz varsa hepsi sele gitti. Herhangi bir gelirimiz de yoktur. Yarın bir gün cebimdeki para da biterse ne yaparım bilmiyorum." diyen Hüseyin Şenocak, "Devlet bize de yardım elini uzatmalı" diyerek sözlerini bitiriyor.

"EN BÜYÜK ZARAR BENİM BEN BİR ŞEY İSTEMİYORUM. DEVLET DURUMU KÖTÜ OLANLARA YARDIM ETSİN"

Yine Kabaklar köyünden Temel Doğan, 300 bin liralık bağının tamamen yok olduğunu belirterek, en büyük zarar benim diyor ve ekliyor. "Ben bunca masraf ederek kurduğum bağdan bir salkım üzüm bile yiyemedim. Bağa her türlü meyva ağacı diktim. Her şeyi parayla alıp getirdim. Ama bir gece sel hepsini aldı götürdü. Yine de benim durumum iyi sayılır. Ben devletten hiç bir şey istemiyorum. Devlet, oğlu ölene, evi yıkılana ve durumu iyi olmayan diğer komşularıma yardım etsin. Benim tek istediğim budur."

(DEVAM EDECEK)

açıkça — DOĞAN YURDAKUL

İdeolojik grev

—Bu grev ideolojik amaçlıdır, grevciler vatan hainidir!

—Estağfurullah.

—Sadullah değil efendim, İbrahim. Bu işin başını çeken Hava-İş Başkanı.

—Onu demek istemedim. Vatan haini demenize estağfurullah dedim. Türk Hava Yollarında kimlerin çalıştığını biliyor musunuz?

—Kimlermiş?

—Mesela Milli Eğitim Bakanı Sayın Fersoy'un oğlu, eski Milli Eğitim Bakanlarından AP Milletvekili Nihat Kürşat'ın kızı, eski Turizm Bakanı İskender Cenap Ege'nin gelini, AP Samsun Milletvekili Sayın Ezgü'nün kızı, AP İstanbul Milletvekili Sayın Tiyenşan'ın kızı, Sivas Milletvekili Sayın Akbulut'un eşi, Balıkesir Milletvekili Sayın Usumi'nin damadı, eski İstanbul Milletvekili Sayın Ziya Altunoğlu'nun gelini...Bunlara vatan haini dediniz de ondan estağfurullah demiştim.

—Ben onu bunu bilmem, bu grev ideolojiktir. Yönetimi ele geçirmek istiyorlar. Adam başı 130 bin lira ücret istiyorlar.

—Efendim Türk Hava Yolları personelinin ortalama ücretinin 8 bin lira olduğu hesaplanıyor. 32 yıllık pilot 32 bin lira alır. 20 bin liranın altında ücretle çalışan kaptan pilotlar var. Sizin dediğiniz gibi olsa 122 bin lira zam istiyorlar demektir. Biz öyle birşey duymadık. Bizim bildiğimiz Hava-İş, üyelerine iş güvenliği istiyor, keyfi işten çıkarmalara son verilmesini istiyor. Ücretlerde de bugünkü pahalılık şartlarına uygun bir artış talep ediyor. 130 bin lira isteyen yok. Ama grev devam ederken dışarıdan işe alınan sizin fikriyatınıza yakın kişiler var ki bunlar 45 bin ila 65 bin lira arası ücretle işe başlatıldılar.

—Olabilir, orası bizim bileceğimiz iş.

—Acaba diyorum, beş aydır toplusözleşmeye yanaşmamanızın, her isteğe "hayır" deyip grevi zorlamanızın böyle bir sebebi olmasın?

—Ne münasebet? Ben size bu grev ideolojiktir diyorum. Bunların isteklerini kabul edecek olsak İstanbul-Ankara arası uçak biletleri 10 bin lira olacak.

—Aman efendim, şimdi 1500 lira olduğuna göre bu biletlere yüzde 666 oranında zam yapılmış olacak THY çalışanları ücretlerine yüzde 666 zam mı istiyor ki, bu artışın onların isteklerinden doğduğunu söylüyorsunuz.

—Ben işin orasını bilmem, benim bildiğim bu grevin ideolojik olduğudur.

—İdeolojik dediğiniz şey sanki Şu BAL'ın yaptıkları şey olmasın? BAL hakkında ne düşünüyorsunuz?

—Bal mı dediniz, iyisine bayılırım.

—Benim dediğim o bal değil efendim., kısaltılmış adı BAL olan Bursa Hava Yolları. Grevin başladığı günlerde Frankfurt-Düsseldorf-Köln-İstanbul Ankara hattı BAL'a verilmiş. Onlar da bu iş için bir DC-8 uçağı kiralamışlar. Hem bu uçağın kirasına hem kaptanından hostesine kadar personeline (yabancı oldukları için) döviz ödeniyor. Bizim pilotların ücret zammı istemelerinden şikayet ediyorsunuz da. Acaba bunlara döviz olarak ne kadar ücret ödeniyor? Sonra bu BAL'a, THY'nin kuruluş esasına aykırı olarak dış hat seferleri izni nasıl veriliyor? Acaba bu işle özel sektöre devretmenin ilk adımları atılıyor olmasın?

—Efendim siz konuyu saptırıyorsunuz. Ben işin ideolojik yanı üzerinde duruyorum.

—Ben de tam ona temas etmek istiyordum. Grev nedeniyle Pan Amerikan, KLM ve Swissair gibi yabancı şirketler Ankara'ya yaptıkları seferlerin sayılarını artırdılar. Böyle giderse bu yazki turizm mevsiminde THY tamamen devre dışı kalacak. Sakın bu işlerde bir yüzde, müzde, komisyon, momisyon... Hani ideolojik dediniz de aklıma geldi.

—Efendim beni böyle anlamsız şeylerle uğraştırmayın lütfen. Herkesin işi gücü var. Bakın adamlar militanları santrallara sokmuşlar. Telefon konuşmalarını dinliyorlar. İzin verin de biraz memleket meseleleriyle uğraşalım.

TİKP Feridun Çelik Lokali tekrar açıldı

ANKARA (ÖZEL)

Türkiye İşçi Köylü Partisi (TİKP) Feridun Çelik Lokali yeniden açıldı. Feridun Çelik Lokali açıldıktan sonra çeşitli saldırılara uğramıştı ve bir süredir kapalıydı.

Önceki gün tekrar açılışı yapılan Feridun Çelik Lokali Ankara'nın en geniş gecekondu semtlerinden birinde bulunuyor. Lokalin açılışı ile ilgili olarak TİKP Ankara İl yöneticisi Mahmut Özdemir şunları söyledi:

"Daha önce Halkın Kurtuluşu grubunca parti lokalimiz iki defa silahlı saldırıya uğradı. Bu grup yalnız partimize değil, bütün Feridun Çelik halkına zorbalık uyguluyor, halk arasında düşmanlık yaratarak onları tedirgin ediyor. Mahalle halkı bunlara karşı mücadele etmek istediğini bizzat partimize gelerek ifade etti. Partimiz Feridun Çelik halkıyla birlikte bunlara karşı mücadele edecektir. Feridun Çelik halkını bizimle birlikte mücadeleye çağırıyoruz."

40 yıl sonra Köy Enstitülerini nasıl değerlendiriyorlar?

Hazırlayan: Mehmet Yeşil

ALİ RIZA ÖZTÜRK:

«Köy Enstitülerine çıkarları bozulanlar saldırıyordu»

— Okullarda kimler yetişti, topluma yararlı kişiler yetiştiren bu okul, aydınlar ve halk arasında nasıl karşılandı?

—Yukarıda da belirtildiği gibi bu okullardan her biri ayrı bir değer olan 18-20 bin aydın yetişti. Çoğu meslek içinde üst düzeylere yükseldi. Başka iş dallarına geçenler orada başarılı oldular. Devlet yönetiminde Müsteşarlık, Genel Müdürlük, Bakanlık Müşavirliği, Kültür Ateşeliği, Bakanlık Müfettişliği, Milli Eğitim Müdürlüğü, İlköğretim Müfettişliği kademelerinde binlerce Köy Enstitülü görev yaptı ve yapmaya devam ediyor. Orta ve yüksek okul öğretmenliği, üniversite öğretim üyeliği, bilimsel kurullarda uzman, araştırıcı, politikada il, ilçe başkanlığı, belediye başkanlığı, parlamenterlik, bakanlık yapan, yüzlerce Köy Enstitülü, hukukta sanatta, edebiyatta yine yüzlercesi hizmet veriyor. Sadece yazın alanında Mahmut Makal, Fakir Baykurt, Mehmet Başaran, Talip Apaydın, Dursun Akçam, Behzat Ay adları sınır dışına taşan, eserleri kapışılan yüzlercesinden ilk akla gelenler. Yine içlerinde modern çiftlikler kurup üreticilik yapan, maden sahibi ve işletmecisi olan, sanayici, cirosu yüz milyonları aşan işadamları var. Hangi birini sayayım. Ozanın dediği gibi "Sayılmayız parmağ ilen."

Türkiye'de 1950'lere değin aydınlar ya burjuva sınıfından yetişmiş ya da yetiştikten sonra burjuvalaşmış bireylerden oluşurdu. Bunların içinde bilimsel dürüstlüğü, sınıf çıkarı ya da kişisel çıkarına yeğleyen çok az gerçek aydın yetişmiştir. Yücel ve Tonguç'un bir düzine gerçek aydınla sürdürdüğü bu soylu eylemi, Sebahattin Eyuboğlu yine ancak bir düzine gerçek aydınla savundu. Hepsi o kadar.

Yüz yıllarca vere vere kanı iliği kurumuş halk, bu sefer de çocuklarını almaya gelen bu yabancıları kuşkuyla karşıladı. Alışkın olduğu için verdi. Hayretle izledi. Tam benimseyip sahip çıkmaya niyetlenirken de okullar kapandı.

— O dönemde hangi çevrelerden tepkiler geliyordu, sebebini açıklar mısınız?

— Köy Enstitülerine toprak ağalarından, dine izafe ettikleri hurafelerle köylüyü yıldırıp kişisel çıkar sağlayan din bezirganları ile bunların çığırtkanlığını yapan yazar-çizer takımından ve yine bunların yönetimde ağırlığı olan Parlamentodaki çıkar ortakları burjuvazi çevrelerinden tepkiler geliyordu. Sebebi açık. Napolyon'a Çin hakkındaki düşüncesini sormuşlar. Cevabı: "Çin'e dokunmayın Çin uyusun. Çin uyanırsa dünya karışır" olmuş. Köylü uyanır, ulusal gelirden dengeli pay almak, yönetime ağırlığını koymak isterse beylerin çıkarı bozulur.

— CHP Milli Şef döneminde onlara karşı tutumu nasıldı?

— O dönem Parlamentoda sağ ve sol görüşler CHP içinde temsil ediliyordu. O yıllarda kurulan DP, MP içindeki sağcı görüşlerle CHP içindeki sağcılar Köy Enstitülerini kapatmak için yarış ediyorlardı. CHP hükümeti içinde Hasan Ali Yücel'den görevi devralan Reşat Şemsettin Sirer, DP içindeki ülküdaşlarına Köy Enstitülerini kapatma şerefini kaptırmayacağını, bu işi kendi yapacağını söylüyordu.

Dünya yeni bir değişimin içine girmişti. Türkiye'de de Milli Şeflik sarsılıyordu. CHP içindeki ilerici aydınların ve bizzat İsmet Paşanın 1939'dan beri Atatürkçü görüşe ters yürütülen, yanlış iç ve dış politikanın Parlamento içinde ve dışında güçlendirdiği faşist odaklara karşı, Köy Enstitülerini savunmaya gücü yetmedi. Atı alan Üsküdar'ı geçmişti. "Türk milletinin maküs talihini yenen" İnönü kahramanı İsmet Paşa bu ortamda çok sevdiği Köy Enstitülerini savunmayı göze alamadı

— Köy Enstitülerinde yetişen yazarlara son dönemlerde bazı yazarlar saldırıyorlar, bunun nedenini açıklar mısınız?

— Köy Enstitülü yazarlara bazı yazarlar elbette saldıracak. İsmet Paşanın bile savunmayı göze alamadığı Köy Enstitülerinin savunmasını Köy Enstitüsü çıkışlılar omuzladı. İnönü sırtlarında, İsmet Paşa saldırgan istila ordularına karşı savaşırken kazanmasını zorunlu kılan neden yok olmak, ya da var olmak idi. Kazandı. İsmet Paşayı Köy Enstitülerini savunmaya zorlayan böyle bir neden yoktu. Köy Enstitüsü çıkışlıları da Köy Enstitülerini savunmaya zorunlu kılan neden aynı idi. Onun için kazandılar. Elbette saldıracak bazı yazarlar. Şair artık Bingöl çobanlarına ninni söyleyemiyor. Bingöl çobanı ozan oldu. İstanbullu Muallime Hanım Anadolu'da aydınlatacağı köy bulamadı. Anadolu köyü kendi içinden aydınlanıyor. Öykülerin, romanların kahramanlık saraylarından sökülüp atılan burjuva beylerin, beyzadelerin, hanımefendilerin yerlerinde şimdi Kara Bayramlar, Irazcalar, Dor Aliler oturuyor. Örgütler kuruyor, geleceğin planlarını yapıyor, halkı uyarıyor ve ileri komutları veriyorlar. Elbette saldırır bazı yazarlar. Ya bunlar bir gün gerçek hayatta da bu beyzadelerin saraylarına otururlarsa...

Bu beyler Köy Enstitülü yazarlara saldırmasın da ne yapsın? Hiç... Otuz yıldır saldırdılar en güçlü oldukları dönemlerde bile susturamadılar Köy Enstitüsünü savunanları. Köy Enstitülü yazarları. Bilinçlenen, uyanan halkı ve halk gerçeklerini susturmak olası değil. Ko saldırsınlar. Edebiyatta, sanatta, düşünde köy Cumhuriyetle, Cumhuriyet köyle özdeş oldu. Uğurlayalım beyleri. Beyler gidici.

Yarın: İhsan Baykal ve Ali Kasım İlhan'ın görüşleri

Engin ve derin düşünmek, özgürce tartışmak

(Baştarafı 1. sayfada)

Bugüne kadar iktidarda olan, geçerli olan siyasetlerle bir yere varmaya imkan var mıdır? İmkan olsaydı, bugün buraya gelir miydik? Öyleyse şu çalkantılı ortamda, büyüyen fırtınanın içinde, yeni çıkış yolları aramak, geniş bir ufka sahip olmak zorundayız. Türkiye Kurtuluş Savaşı yıllarından beri engin ve derin düşünmeye hiç bir zaman bu kadar muhtaç olmamıştı.

Evet, engin ve derin düşünmek, bütün sorunlarımızı yeniden özgürce tartışmak: Bugün en temel ihtiyacımız budur.

Gelin görün ki, çıkmaza giren zihniyet, çıkış yolu aranmasını yasaklama telaşı içindedir. Kendisi çıkmazdadır. Türkiye'yi de çıkmaza sokmak istiyor. Çıkmaz dışındaki her şeyi yasaklamak sevdasındadır.

Özgürce tartışmayı bastırarak nereye varacaklar? Türkiye'de yalnız onlar konuştuğu zaman, korkunç bir düşünce kısırlığı ve öneri perişanlığından başka hangi yeniliği getirecekler? İşte gördük. Tarabya Otelinde tartıştılar. Her şeyin A dan Z'ye bozuk olduğu bir ortamda, kurtuluş çaresi olarak bula bula Anayasa değişikliğini buldular. Milletin önüne çıkış yoludur diye dar kafalılık, yüzeysellik ve sığlıktan başka ne koydular?

Tarabya otellerinde "özgür" tartışmalar yapıladursun, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, Ankara Halk Tiyatrosu Kültür Merkezinde 23 Nisan'ın 60. yıldönümü nedeniyle "Parlamentonun Dünü ve Bugünü" konusunda yapılacak açık oturumu yasaklıyor. Tarabya'da yürürlükte olan Anayasaya saldırmakta özgürsünüz, fakat Ankara'da 23 Nisanları, Anayasayı ve özgürlükleri savunamazsınız! Bir süre önce Sabahattin Ali ve Köy Enstitüleri konusunda yapılmak istenen toplantılar da engellenmişti.

Sıkıyönetim Komutanları, keyfi davranamazlar, hukuka uygun davranmak zorundadırlar. Daha önemlisi tartışmaya son vermek ve düşünceyi susturmak, meydanı zorbalara bırakmaktan başka bir sonuç doğurmaz.

23 Nisanları değerlendirmeden, Köy Enstitülerini tartışmadan, devrimci ve özgürlükçü geçmişimizden kuvvet almadan, her şeye yeniden ve derinlemesine bakmadan hangi meselemizi çözebileceğiz? Ekonomik bunalımı mı, anarşiyi mi, yoksa yükselen Rusya tehdidine göğüs germe meselesini mi?

Bugün konuşan zorbalıktır, cinayet ve katil çeteleridir. Halk susturulursa, demokrasi isteyenler susturulursa, onlar konuşmaya devam eder. Halk susturulursa, Türkiye hiç bir çıkış yolu bulamaz.

Türkiye, şu puslu şu dumanlı havayı dağıtacak bir rüzgar arıyor. Şu karanlık ve karamsar ortamı delecek bir ışık arıyor. Biraz durup düşününüz! Bunu önlemeye çalışmak niçin?

Mustafa Kemal'in o engin düşünce ve davranışı, o geniş ufku olmasaydı, Türkiye aydınlığa çıkabilir miydi?

Tarihimizde işte böyle büyük bir esin kaynağı vardır. Ve bugün O'ndan öğreneceğimiz en önemli şey, geniş bir ufka sahip olmak, derin düşünmek ve devrimci davranıştır.

Katil komando hırsızlık yaparken yakalandı

ERZURUM (ÖZEL)

BİR süre önce Aydın'da İsmail Akkuş'u öldürmekten sanık Orhan Taş adlı bir komando Erzurum'da çaldığı mücevherleri kuyumcuya satmak isterken yakalandı.

Hırsızlık suçundan sanık olarak yakalanan Orhan Taş, ilk sorgusunda, 7 Nisan tarihinde Aydın'da İsmail Akkuş adlı genci tabanca ile öldürerek Erzurum'a kaçtığını söyledi. Sanık, Aydın ve Erzurum'da toplam 18 hırsızlık olayına karıştığını da itiraf etti.

Tercüman...

(Baştarafı 1. sayfada)

üzerine sürdüler", Yani, "Polis ve jandarma ateş ediyordu. Madem ölmek istemiyorlardı, namlunun önünde durmasalardı" demeye getiriyor. Yine aynı gazete, Devlet Bakanı ve İçişleri Bakan Vekili Orhan Eren'in gerçek dışı açıklamasına da mal bulmuş mağribi gibi sarılmıştı.

1 Mayıs...

(Baştarafı 1. sayfada)

değerlendiren ve özellikle anarşinin, fırsat buldukça kitleleri hedef aldığı hususunda ibret verici birer kanıt olan 8 Nisan Eskişehir ve 22 Nisan Tarsus olaylarını bilen, her sağduyu ve sorumluluk sahibi İstanbullunun, komutanlığın görüşlerini paylaşacağına inanılmaktadır.

"Bazı işçi örgütlerince, 1 Mayıs gününe atfedilen anlamı bir anarşi vesilesi addederek, İstanbul'da huzur, düzen ve güvenliği bozmaya yönelecek sorumsuz kişi veya grupların, her türlü hareket ve eylemlerini anında ve kesinlikle önlemek üzere güvenlik kuvvetlerimizce gerekli tedbir ve tertipler alınmış olup, bu gibi hareketlere tevessül edebilecek mihraklar ve suç teşvikçileri dikkatle ve yakından takip edilmektedir."

Sıkıyönetim Komutanlığının bildirisinde 1 Mayıs'ın Bahar Bayramı olduğu da savunularak, "Bu Bayramı kargaşa ortamına çevirmek niyetiyle, İstanbul halkına zehir etmeye kimsenin hakkı yoktur" deniliyor.

İÇEL'DE KUTLANACAK

Öte yandan, İçel Valisi Fahri Öztürk, "Danıştay'ın verdiği karar gereğince 1 Mayıs'ın Mersin'de kutlanacağını ve o gün Mersin'de gerekli sıkı güvenlik önlemlerinin alınacağını" söyledi.

Bilindiği gibi, 1 Mayıs Bayramını DİSK'e bağlı çeşitli sendikaların Mersin'de kutlayacaklarını açıklamaları üzerine, Valilik o gün sokağa çıkma yasağı koyacağını bildirmişti.

Valiliğin bu kararı üzerine, bu kuruluşlar Danıştay'a müracaat etmişler ve Danıştay 1 Mayıs'ın Mersin'de kutlanması yönünde karar vermişti.

Ankara'da...

(Baştarafı 1. sayfada)

evlere, işaret koyduklarını, bu işaretlemenin halk arasında tedirginlik yarattığını söylediler.

MECİDİYEKÖY'DE BİR İETT GÖREVLİSİ VE ŞOFÖRÜ YARALANDI

Mecidiyeköy'de makam aracında silahlı saldırıya uğrayan İETT Taşıtlar Dairesi Başkanlığı Merkez Atölyesi Müdür Yardımcısı Harun Doğan ağır yaralandı. Mecidiyeköy, Fulya Caddesinde saldırıya uğrayan Harun Doğan'ın Şişli Hastanesinde ameliyata alındığı, sağlık durumunun endişe verici olduğu öğrenildi. Saldırıda şoför Şükrü Özçelik de hafif yaralandı.

ORTAKÖY'DE DENİZDEN BİR JANDARMA ERİNİN CESEDİ ÇIKARILDI

Ortaköy'de denizden bir jandarma komando erinin cesedi çıkartıldı. Yetkililer cesedin 15-20 günlük olduğunu ve kimliğinin tespit edilemediğini belirttiler. Ceset Adli Tıbba sevkedildi.

TRABZON'DA AĞIR YARALANAN ÖĞRETMEN HASTANEDE ÖLDÜ

Trabzon'un Bitpazarı semtinde bir öğrencinin silahlı saldırısına uğrayan sağ görüşlü Sedat Güllüç adlı öğretmen ağır yaralı olarak kaldırıldığı Numune Hastanesinde öldü. Yetkililer öğretmeni öldürdüğü öne sürülen Kamil Çakıcı'nın suçunu itiraf ettiğini belirttiler.

DİYARBAKIR'DA İKİ KİŞİ ÖLDÜ, BİR KİŞİ YARALANDI

Diyarbakır Mardinkapı semtinde silahlı saldırıya uğrayan iki kişiden Kadri Kaya adlı yurttaş öldü, bakkal Fidan Tekes ise ağır yaralandı. Soruşturma sürdürülüyor.

Öte yandan Urfa'nın Hilvan ilçesinde evine giderken kimlikleri belirlenemeyen saldırganların ateş açması sonucu yaralanan polis memuru Ali Demirtaş kurtarılamayarak öldü.

NUSAYBİN'DE BİR KİŞİ ÖLDÜ, BİR KİŞİ DE YARALANDI

Mardin'in Nusaybin ilçesinde meydana gelen iki ayrı olayda bir kişi öldü, bir kişi de yaralandı. İlk olayda Nusaybin Lisesi öğrencisi Adnan Demir, yolda Abdurrahman Kortuk adlı kişinin silahlı saldırısına uğrayarak yaralandı. Yaralı genç hastaneye kaldırılırken yolda öldü. Katil olduğu bildirilen kişinin ise silahıyla yakalandığı öğrenildi. Diğer olayda ise evinin balkonunda oturmakta olan Abdülkadir Kaçan adlı şoför silahlı iki kişinin saldırısına uğradı. Yaralı şoför hastaneye kaldırıldı.

Sendikalar...

(Baştarafı 1. sayfada)

TARIM-İŞ

Uluslararası Tarım ve Plantasyon İşçiler Federasyonun da katıldığı eğitim seminerinde konuşan Tarım-İş Genel Başkanı Zeynel Irmak, eşel-mobil sistemini ve Koordinasyon Kurulunu eleştirdi. Irmak, işçi haklarını korumakla kalmayıp, bu hakları daha ileriye götürmeye de kararlı olduklarını söyledi.

Kızılcahamam'da düzenlenen seminerin açış konuşmasını yapan Zeynel Irmak, tarım ve orman işçilerinin 20. asırda hâlâ yasal haklardan yoksun olduklarına dikkat çekerek, "İşveren çevrelerinden kaynaklandığına inandığımız ve sendikal hakları kısıtlamayı amaçlayan bir takım yasa tasarıları, hükümet tarafından da hemen benimsenmekte, Türkiye'de sanki sendikalar yokmuş gibi, onların bağlı bulunduğu en büyük konfederasyon, Türk-İş yokmuş gibi sessiz sedasız girişimlerde bulunulmaktadır" dedi.

Tarım ve orman iş yasasının Meclislere gönderildiği şekliyle utandırıcı olduğunu belirten konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Bu yasa ile siyasi partiler, yirmi yıldan beri aynı düşünce içinde olduklarını, bir kere daha kanıtlamışlardır. Yirmi yıl önce hazırlanan yasanın taslağında da aynı maddeler yer almaktaydı. Bu yasa tasarısı parlamentodan böyle çıkarsa, siyasi partilerimiz bizi yirmi yıl öncesine götüreceklerdir. Böyle bir yasa tasarısını parlamentoya sevkeden hükümet başından bu yana olan endişelerimizi teyid etmektedir.

Irmak, tarım ve orman iş yasasının çıkmaması için mücadele edeceklerini ve şimdiden siyasi partilerin dikkatini çekmeyi bir görev saydıklarını da sözlerine ekledi.

TEZ BÜRO-İŞ

Tez Büro-İş Sendikası Genel Başkanı Uğur Batmaz, sendikanın Başkanlar Kurulu toplantısına başlamadan önce yaptığı basın toplantısında, hükümetin işçi haklarını kısıtlama yönündeki çalışmalarına karşı direnme kararında olduklarını belirtti.

Batmaz, ulusal kaynaklara dayalı bir ekonomik politika izlenmediğini, düzeltmek yolunda da bir çaba bulunmadığını, aksine sağdan soldan borç dilenerek, taşıma suyla değirmen döndürülmeye çalışıldığını söyleyerek, "Bizim açımızdan bu modelle ödüllendirilmek istenen, işçi sınıfı değil, devlet değil, halk değil, aslında yerli ve yabancı sermayedarlardır" dedi.

Anarşi ve terörün asıl kaynaklarının iyi belirlenerek, kaynakta sebebinin giderilmesi gerektiğini vurgulayan Batmaz, İmar İskan Bakanlığında başlayan işçi kıyımlarının sürdürüldüğünü söyledi.

Tez Büro-İş Genel Başkanı işçi haklarının kısıtlanması konusundaki görüşlerini de şöyle açıkladı: "Son günlerde hükümet tarafından işçi için kazanılmış hakların ortadan kaldırılması ya da kısıtlanmasını amaçlayan her türlü tasarruf karşısında sendikamız ve bizim gibi düşünen diğer sendikalar, sonuna kadar direnme kararındadır.'

Bir gazetecinin sorusu üzerine, Türk-İş'i eleştiren Batmaz, Türk-İş yönetiminde sağ yanlı bazıların hükümet yıpranmasın diye işi savsakladığını söyledi.

''Dedem yeni girdiydi işe. Başka işe elim yetmez artık. Bu bekçilik tam bana göre dediydi.'' Böyle diyor, yetmişbeşlik Osman Dedenin torunları. Osman Taş, içinde beş kişinin öldürüldüğü deponun bekçisiydi.

Ateş emri verenler tutuklanmalıdır...

(Baştarafı 1. sayfada)

kapıdan kaçmaya çalışanlardan iki kişi, köşe başlarında mevzilenen polisin otomatik silahlarla açtığı ateş sonucu can verdi. Deponun bekçisi 75 yaşındaki Osman Taş da burada öldü.

OLAYIN GELİŞMESİ

Halkın hemen hemen tümünün anlattığına göre, olaylar pazartesi sabahı saat 11.00'de Naciye Sönmez adındaki bir genç kızın, karayolu üzerindeki bir trafik kazasında ölmesiyle başladı. NATO yolu adı verilen bu yörede bir yaya geçidi yapılması için uzun bir süredir çeşitli girişimlerde bulunan mahalle halkı bu durumu protesto etmek için salı günü akşam saatlerinde yol üzerinde toplanmaya karar verdi.

Bu arada, Girne ve Yeşil Mahallelerinde kahvehaneleri dolaşan Halkın Kurtuluşu grubu mensupları kışkırtıcı konuşmalar yapıyor ve halkı ordu kuvvetleriyle çatışmaya sürüklemek için yoğun bir faaliyet sürdürüyordu. Polis otomobilleri bütün gün sokak aralarında dolaştığı halde bu grupların açık açık sürdürdükleri çalışmaya müdahale edilmedi.

Salı akşamı saat 20.00'ye doğru halk birikmeye başladı. Mahalledeki durumdan haberdar olan polis olay yerinde bekliyordu. Kalabalık artınca, polis "dağılın" çağrısı yaptı. Tam bu sırada askerler de yöreye sevkedildi. Asker de çağrı yapınca, halkın arasına karışan Halkın Kurtuluşu grubu mensupları slogan atmaya, "dağılmayalım dört faşist general mücadelemizi engelleyemez" diye bağırmaya başladılar. Bir Halkın Kurtuluşu mensubu da, "üstümüze gelmeye korktular, dağılmayın" diyerek asker ve polisi kışkırtmaya girişti. Halkın Kurtuluşçuları olay yerinde bulunan bir polis minibüsünün camlarını da kırdılar.

Jandarma birliğinin komutanı olan yüzbaşı, kitlenin dağılmasını anons ederek havaya ateş açtırdı. Bu arada topluluğun içinde bulunan Halkın Kurtuluşçuları da ateş açtılar. Bir çavuş ve bir er yaralandı.

Daha sonra "ateş serbest" komutuyla hareket eden askerler, hedef gözetmeksizin ateş etmeye başladılar. Asker ve polis, kurşunlardan kaçarak korunmaya çalışan halkı, yaylım ateşi ile kovaladı. Sonuçta, bir kısım yurttaşlar sığındıkları depoda diğerleri de dışarda can verdi.

YARALILAR VE İZLENİMLER

Olayda çok sayıda yurttaşa çeşitli yerlerinden kurşun yarası ve dipçikle yaralandı. Yaralı sayısının resmi açıklamanın çok üstünde olduğu görülüyor. Birçok yaralı tedavi için hastaneye gitmemiş durumda. Yaralılar da gözaltına alınıyor.

Mahalleyi gezerken, halkın büyük bir üzüntü ve çaresizlik içinde bulunduğunu gördük. Yaşlı bir kadın yanımıza kadar gelerek, bütün öfkesiyle olayı lanetledi ve Halkın Kurtuluşçularını kastederek "bir daha gelsinler bu mahalleye devrimcilik yapmaya" dedi. Mezarlıkta lise son sınıf öğrencisi olan kardeşini gömen bir genç ağlıyor ve kışkırtma yapanların en önde kaçtıklarını söylüyordu.

BASIN ENGELLENDİ

İçel Valisi Fahri Öztürk, olaylardan sonra gazetecilerin çalışmasını engellemeye depo ve mahalleye girmemizi önlemeye çalıştı. Morgda hiç bir gazeteciye fotoğraf çektirilmedi. Bu engellemelerin daha Tarsus'a ayak basar basmaz olayda devlet yetkililerinin hiç bir suçu olmadığını öne süren Bakan Orhan Eren'i haklı çıkarmaya yönelik olduğu anlaşılıyor.

TİKP'NİN AÇIKLAMASI

Türkiye İşçi Köylü Partisi Tarsus İlçe Örgütü yaptığı açıklamada olayı, "Demirel hükümetinin anarşiyi önlemek için devlet terörünü çıkar yol görme politikasının sonucu" olarak değerlendirdi. TİKP açıklamada," halkı arkadan kurşunlayarak anarşi önlenmez. Hükümetin bu tutumunu şiddetle protesto ediyoruz" diyerek, ölülerini yakınlarına başsağlığı diledi.

Bir an önce mahalleye üst geçit yapılması isteyen TİKP, açıklamasında ayrıca mahalle halkını provokasyonlara karşı da uyanık olmaya çağırdı.

PERİNÇEK: "TARSUS'TA 9 YURTTAŞIMIZI KATLEDENLER CEZALANDIRILMALIDIR".

Türkiye İşçi Köylü Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, Tarsus'ta cerayan eden olaylarla ilgili bir açıklama yaparak, "Tarsus'ta 9 yurttaşımızı katledenler cezalandırılmalıdır" dedi.

Perinçek'in açıklaması şöyle: "Tarsus'ta 9 yurttaşımızın emniyet kuvvetleri tarafından öldürülmesini şiddetle kınıyoruz. NATO yolunda meydana gelen trafik kazalarını protesto eden bir topluluğa açılan ateş sonucu 9 yurttaş hayatını kaybetmiş çok sayıda insan yaralanmıştır. Bu hiç bir gerekçeyle açıklanamayacak bir cinayettir.

"Tarsus olaylarını, anarşiyi devlet terörüyle önleyeceğini sanan anlayışın bir uygulaması olarak değerlendiriyoruz. Demirel hükümeti bu tutumunda direndiği sürece varabildiği tek yer anarşiyi daha da artırmaktır. Hükümetin tutumu, anarşi kaynaklarına güç vermektir. Halkı sindirerek anarşi önlenemez. Çünkü zaten, anarşi halkı hedef almaktadır.

"Halka kurşun yağdırmaya kimsenin hakkı yoktur. 9 yurttaşımızın katledilmesinin sorumluları layık oldukları cezaya mutlaka çarptırılmalıdır."

Gazeteci Bülent Dikmener Haber Ödülünü Cüneyt Arcayürek kazandı

GENÇ yaşta ölen Cumhuriyet gazetesi Yazı İşleri Müdürü ve Türkiye Gazeteciler Sendikası Yönetim Kurulu üyelerinden Bülent Dikmener'in anısını yaşatmak Türk gazeteciliğine katkılarını manevi yönde sürdürmeyi sağlamak amacıyla konulan ve bu yıl yarışması yapılan "Gazeteci Bülent Dikmener Haber Ödülü"nü Hürriyet Gazetesi'nden Cüneyt Arcayürek kazanmıştır.

Arcayürek'e ödülü, Dikmener'in ölümünün birinci yıl dönümü dolayısıyla pazar günü saat 10.00'da İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Salonunda yapılacak bir törenle verilecektir.

İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın, Türkiye Gazeteciler Sendikası Genel Başkanı Oktay Kurtböke, Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulu Üyesi Orhan Erinç, serbet gazeteci Yılmaz Tunçkol, Hürriyet'ten Ulvi Yanardağ, Milliyet'ten Güngör Gönültaş ve Cumhuriyet'ten Soner Girgin'den oluşan Seçici Kurul, Arcayürek'in 2 Ocak 1980 günü Hürriyet'te yayınlanan "Ordu uyarı mektubu verdi" başlıklı haberini, oybirliğiyle "yılın en iyi haberi" seçmiştir.

KARINCA BİLİMSEL ÖDÜLÜ

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti'nin "Karınca Bilimsel Ödülü" de bu yıl Bülent Dikmener'in anısına tahsis edilmiştir. Bu ödül de yine aynı törende verilecektir. Bu yılki "enflasyon ve ücretler" konulu Karınca Bilimsel Yarışmasında birinciliği Doç. Dr. Mehmet Sümer, ikinciliği Hasan Karaçal-Tunç Tayanç, üçüncülüğü de Muhterem Ekal-Sanem Gürol Yavuz Göktuğ-Ahmet Okan kazanmışlardır. Yarınki törende ödüller Prof. Dr. Yüksel Ülken ve Prof. Dr. Akın İlkin tarafından verilecektir.

Komandolar...

(Baştarafı 1. sayfada)

binasına da çıktıkları ve AP İlçe Başkanı Ekrem Bilgin'in polislere "Ne duruyorsunuz, komünistleri yakalasanıza" dediği öğrenildi.

Olaylardan, sonra, MHP İlçe Başkanı Kenan Ateş'in emniyete devrimcilerin listesini verdiği ve bu listeye göre bazı yurttaşların gözaltına alındığı bildirildi. Bu listede adı geçen ve saldırıda yaralanan Zafer Ayal, İmam Ulaş, Mustafa Ak, Sinan Kılıç, Necdet Erol, Hakan Türen, Hasan Kara adlı kişiler gözaltına alındı. Aynı listede adı geçen Polatlı TİKP İlçe Yöneticisi Sadi Öner ve İsmail Gülen adlı yurttaşların da arandığı belirtildi.

23 Nisan törenlerinden sonra halka saldıran komandoların başında ÜGD Başkanı Faruk Sarıkaya, ÜGD eski Başkanı Ali Öztürk, Recep Akyüz ve Mevlüt Yıldız adlı komandoların bulunduğu görüldü.

Kaymakam ve emniyetin saldırganları koruyan bir tutum içinde olduğu da bildirildi.

BAŞSAĞLIĞI

Devrimci arkadaşımız

İnayet Bilgiç

(1963–1980)

Kendilerine devrimci diyen bir grup canı tarafından kurşunlanarak şehit edildi.

Anısını yaşatacağız.

Ailesine, yakınlarına ve tüm arkadaşlarına başsağlığı dileriz.

TİKP Ankara İl Başkanlığı

Gıda-İş Genel Kurulu mahkeme kararıyla durduruldu

İSTANBUL (ÖZEL)

DİSK'e bağlı Gıda İş Sendikasının dün İstanbul Basın Sarayında başlayan 25. Genel Kurul çalışmaları Mahkemenin ihtiyati tedbir kararı ile durduruldu.

Bir grup Gıda İş üyesinin geçen Genel Kuruldan devam eden bir dava ile ilgili olarak yaptığı itiraz üzerine Bakırköy 2. Asliye Mahkemesi Genel Kurul çalışmalarının durdurulmasına karar verdi. Mahkeme kararında geçen Genel Kurulda atamalı delegelerle ilgili olarak yapılan itirazın karar safhasına geldiği ancak sonuçlanmadığı ve geçen Genel Kurulun yasallığı saptanmadan yapılacak bir Genel Kurulun yasal olamayacağı belirtiliyor.

Gıda İş Genel Kurulu DİSK'in tek tip Tüzüğünü görüşmek ve aynı zamanda yeni seçimleri de gerçekleştirmek üzere Olağanüstü Genel Kurul olarak toplanmıştı.

Gıda İş Yönetim Kurulunun bir üst mahkemaye itiraz edeceği ve tedbir kararı kalktığı takdirde Genel Kurul çalışmalarına devam edileceği öğrenildi.

TİKP Trabzon İl Başkanı, DİSK' in miting kararının maceracılık olduğunu söyledi

TRABZON (ÖZEL)

TİKP Trabzon İl Başkanı Erkan Önsel bir açıklama yaparak, DİSK'in 1 Mayıs'ta Trabzon'da miting yapma kararının maceracılıktan öteye gidemeyeceğini söyledi.

Önsel, açıklamasında şunları belirtti:

"Trabzon'da halk, hükümetin MHP ile yakınlaşmasından çok acı çekmektedir. Son bir ay içinde Trabzon'da öldürülen on yurttaşın katilleri hâlâ yakalanamamıştır. Bunun yanı sıra DİSK 1 Mayıs'ta Trabzon'da miting yapacağını söylüyor. DİSK'in bu kararı maceracılıktır. Ülkemizin şartlarına uygun değildir. Kışkırtma ve tertiplere açıktır. MHP Trabzon'da 1 Mayıs için provokasyon hazırlıyor. Bu provokasyonlara gelmeyelim."

BAŞSAĞLIĞI

Tarsus'ta 9 yurttaşımızın emniyet kuvvetleri tarafından kurşunlanarak öldürülmesini şiddetle protesto ediyoruz. Yurttaşlarımızın aile ve yakınlarının acılarını yürekten paylaşır, başsağlığı dileriz.

Yaralı yurttaşlara geçmiş olsun dileklerimizi iletiriz.

TİKP Başkanlık Kurulu

BAŞSAĞLIĞI

Tarsus katliamında can veren hemşehrilerimiz.

Recep Özleyen, Mevcuttin Arzak, Abdullah Taş, Abdülkadir Nergiz, Gıyasettin Uçkan, Osman Taş, Selman Ercan, Recep Kamaç ve Muharrem Aydın'ın ailelerine, arkadaşlarına ve bütün Tarsus halkına başsağlığı dileriz.

TİKP Tarsus İlçe Örgütü

Aydınlık
BAYAŞ Basın-Yayın A.Ş. adına (sahibi ve Genel Yönetmeni) ORAL ÇALIŞLAR

Yazıişleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S. AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O. GÜRHAN ERTÜR
Ankara Temsilcisi: DOĞAN YURDAKUL

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 26 52 44–26 61 78
İdare Tel: 26 54 37
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri
Baskı: İst. GÜNTUR
Dağıtım: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8, Kızılay Tel: 25 38 69 □ İZMİR: Özgüler İşhanı, 452. Sok. 25/3, Konak Tel: 13 10 90 – 25 25 54 □ ADANA: Atatürk Cad.113. Sok. Sefer İşhanı Kat: 3 No: 16 Tel: 103 42 □ TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 39 00 □ DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı, Kat: 3, No: 30, Dörtyol Tel: 3857

YURTDIŞI BÜROLARI
ALMANYA: Burgstr. 78 6 Frankfurt /M 60 Tel: 0611 437 595
FRANSA: 95 Rue de la Jonguiere, 75017 Paris
BELÇİKA: 188 rue Josaphat, 1030 Brüxelles Tel: 64 72 120
İSVEÇ: Gürgün, Duvgrand 5/A, 1 tr. 17236 Sundbyberg, Tel: 08/296 628
HOLLANDA: Bildstr. 53, Utrecht Tel: 31 47 61
İSVİÇRE: Ch. des Cotes I 1020 Renens Tel: 34 21 72

ABONE ÜCRETLERİ

Yurtiçi	Yurtdışı
3 aylık 900 TL.	3 aylık 1125 TL.
6 aylık 1800 TL.	6 aylık 2250 TL.
1 yıllık 3600 TL.	1 yıllık 4500 TL.

NOT: Yurtdışı abone ücretine gönderilen ülkeye göre uçak postası ücreti eklenir.

İLAN TARİFESİ
• Başlık yanı 4000 Tl.
• 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 Tl.
• 8. sayfa st/cm 1000 Tl.
• Renkli st/cm 1 700 Tl.
• Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 Tl.
• Küçük ilanlar kelimesi 30 Tl.

22340 - 756

Anılara göre
MUHSİN ERTUĞRUL

TİYATRO
hir özçelik

ÖLÜMÜNÜN üzerinden henüz bir yıl geçti Muhsin Ertuğrul'un. Seksen yedi yıllık yaşamının yetmişini içtenlikle tiyatroya adamış olarak geçiren, Türk tiyatrosu tarihinde ilk ''fahri doktor'' (honoris causa) sıfatını taşıyan Muhsin Ertuğrul üstüne olumlu, olumsuz çok şey söylenebilir. Bilindiği gibi kimi zaman o, göklere çıkarılıp ''mit''leştirilmiş, kimi zamansa yerden yere çalınıp karalanmıştır, bu yetmiş yıllık sanat yaşamı süresinde. Onun başına krallık tacını kendi elleriyle koyanlar, gün olmuş onu yine kendi elleriyle ipe çekme yarışına girmişlerdir.

''Türk tiyatrosunu yaratan adam'' sıfatına karşı ''Türk tiyatrosunu tıkayan adam'' sıfatının da bol bol kullanıldığı bir başkasına daha rastlamak güçtür.

Muhsin Ertuğrul'un olumlu olumsuz yanlarından hangisinin daha ağır bastığına elbette geleceğin araştırmacıları daha doğru, daha sağlıklı karar verecektir. Elden geçirilecek çeşitli belgeler arasında özellikle anıların bu konuya hayli ışık tutacağına kuşku yok. Oysa, şimdilik anılardan yararlanma olanağımız bile son derece sınırlı. Her şeyden önce, uzun yıllar Muhsin Ertuğrul'la ilişkisi olmuş, onun sanatçı, yönetici ve insan niteliklerini yakından tanımış kişilerin büyük çoğunluğu anılarını yazmamış ya da bugüne dek yayınlamamıştır.

Geride, yayınlanmış anılara, kişisel yargılar içeren yazılara, gerekse onun yaptıklarıyla yapamadıklarına, başardıklarıyla başaramadıklarına ilişkin yazılı belgelerin de iyice süzülmesi gerektiği kanısındayız. Çünkü bunları yazanların da —genellikle— olayların yalnızca bir yüzünü yansıtan, yanlış yorumlamaya elverişli yargılara bizi sürükleyebileceklerini düşünüyoruz.

Böyle bir örneği Vasfi Rıza Zobu'nun anılarından alabiliriz.

Sanatçının ''O Günden Bu Güne'' adlı yapıtında, Darülbedayi karar defterinden aktarılan şu sözleri okuyoruz:

''Ertuğrul Muhsin ve Şadi Beyler harekât-ı serkeşanelerinden dolayı Darülbedayi'den ihraç edilmişlerdir. Mumaileyhanın keyfiyet-i ihracı Harbiye Nezareti celilesi Ordu Dairesine iş'ar edilecektir. 8 Ocak 1918'' (sayfa:34).

Bu kararda ''serkeşlik'' diye belirtilen duruma bakarsak, oldukça ağır bir suçlama bulunduğu kanısına varırız. Muhsin Ertuğrul o sıralarda 25'ini yeni bitirmiş, Darülbedayi'de görev alalı henüz bir kaç yıl olmuş, Berlin'den yeni dönmüş yetenekli, az çok deney sahibi bir sanatçıdır. Böyle birinin (Şadi Beyle birlikte) tiyatrodan atılmasına yol açacak boyutlardaki ''serkeşane'' davranışları üstüne V.R.Zobu'nun anılarında açıklık bulamıyoruz. Buna karşılık bir başka kaynaktan olayın nedenlerini öğreniyoruz.

''Ancak Darülbedayi içindeki huzursuzluk henüz bitmemişti. Bu huzursuzluğun başında parasızlık ve adam kayırma geliyordu. Yönetim Kurulu ile sanatçılar arasında sık sık çatışmalar ortaya çıkıyordu. Bu çatışmalar sonucunda Darülbedayi'nin iki önemli sanatçısı 24 Aralık 1917'de toplanan yönetim kurulu kararıyla ''serkeşlik''ten dolayı kurumdan çıkarıldılar.'' (Prof. Özdemir Nutku, Darülbedayi'nin Elli Yılı, sayfa:40).

Muhsin Ertuğrul'un gerek Darülbedayi'yle gerekse Şehir Tiyatrosuyla ilişiğinin kesilmesi olayına sonraki yıllarda da rastlanması, tiyatroculuk anlayışını ve çalışma düzenini hemen hemen hoşgörüye yabancı mutlak disiplin üzerine kurduğu sık sık yinelenen biri için, son derece şaşırtıcı gelmektedir.

Muhsin Ertuğrul'un eleştiri ve özeleştiriye de kapalı olduğu, kapalı olmanın da ötesinde, kendisinin iyi, güzel, doğru olduğuna inandığı şeylerin öyle olmadığını söyleyip yazanlara karşı hiddete ve şiddete kapıldığı da görülür.

Bunların en ünlüsü de ''Uyanış'' dergisindeki bir yazısı nedeniyle, Halit Fahri Ozansoy'u herkesin gözü önünde aşağılayıp, tartaklaması olayıdır. 1930 yılının mart ayında meydana gelen olayda Muhsin Ertuğrul, ''Baykuş'' yazarına ağır sözlerle hakaret ettikten sonra boğazını da sıkmış, bu yüzden mahkemelik olmuştu.(1) Buna benzer bir başka olay da İbrahim Necmi'nin başına gelmiştir. Kısa bir süre sonra tiyatronun oyunlarını eleştiren Selâmi İzzet Sedes'e de Darülbedayi dergisinde yakışıksız biçimde saldırmış, bunun üzerine S.İ. Sedes de mahkemeye başvurmuştur.

Özellikle Şehir Tiyatrosunun program dergisi niteliğinde olan ''Türk Tiyatrosu'' dergileri karıştırıldığı zaman, M. Ertuğrul'un eleştiriye ve eleştirmenlere karşı çok sert davrandığı, onları bilgisizlikle beceriksizlikle suçladığı görülür.

Örnekse, 15 Mart 1931 tarihli Darülbedayi dergisinde eleştirmenlere şu sözlerle çatmaktadır: ''Münekkit tiyatroya ertesi gün için sermaye olabilecek ve para aldığı yazılara zemin teşkil edecek mevzu bulmak için gelir. Yazdığı yazıda piyesi methedecek olursa, gazete idaresi tarafından reklam yapmakla itham edilir.(...) Bunun için de münekkit daha tiyatroya gelirken biri para kazanmak, diğeri kusur aramak gibi iki hasis ve iki taraftar fikirle mücehhez olarak gelir.(...) İki fikrin tahtı tesirinde bulunan bir adamın tiyatrodan mütehassis olması imkân haricindedir. Seyircilerin tamamiyle zıddı olan bu maksat ve ruhi haletle gelen bir adamın fikir beyan etmesi doğru mudur, sorarım size''.

Başta anılar olmak üzere Muhsin Ertuğrul'a ilişkin çeşitli görüşlerin ve yargıların karşılaştırılması, bir yandan onun monografisini tamamlarken, bir yandan da hiç kuşkusuz, Türk tiyatrosu tarihindeki gerçek yerinin belirlenmesine büyük ölçüde katkıda bulunacaktır.

Ölümünün birinci yılında, nesnelliğine inandığımız bazı tiyatro adamlarının görüşlerine de burada yer vermek istiyoruz.

Aşot MADAT (1886-1965, Oyuncu ve Yönetmen) : ''Muhsin tiyatro aleminde her şey ve her şeyin önderi olmak istemiştir. İlk safta duran aktör, eşsiz rejisör, saygıya değer idareci, sahneye yenilikler sokan, tiyatro meselelerini alevlendiren, intizamın daimi ve uyanık nöbetçisi, mütercim, yalnız müelliflik müstesna (2). (...) Yenilik levhasını taşıyan ve uzaktan uzağa bizi teşhir eden cilâlı eskilikleri sahnemize nakletmek hevesine kapıldı. (...) Bundan başka kendi görüş ve isteğine uygun sanatkar yetiştirmek, oynayış tarzı öğretmek için büyük gayret sarfetmesine rağmen, elde edilen netice umumiyet itibarıyla, memnuniyet verici olamıyor.'' (Sahnemizin Değerleri, 1. Cilt, sayfa: 60-61).

Vedat Nedim TÖR (1897. Oyun Yazarı) : ''Günün birinde, Fred Schörer'den şöyle bir telgraf aldım: 'Muhsin gelmedi'. Şaşkına döndüm. Derhal Ankara'ya telefon ettim. Devlet Tiyatrosu'ndan Muhsin'in Avrupa'da olduğunu söylediler. Telgrafa şöyle bir cevap verdim: 'Muhsin yolda geliyor'

''Aradan bir hafta geçti geçmedi Schörer'den bir telgraf daha: 'Muhsin hâlâ gelmedi. Piyesi programdan kaldırdık.' (3).

''Hayatımda bu kadar heyecanlandığımı hatırlamıyorum. Kalbimin nerde olduğunu o gün öğrendim! Muhsin'in bu anlaşılmaz davranışının nedenini hâlâ bilmiyorum. O Muhsin ki karısı Münire'yi, ''Kör'' piyesinin provasına bir çeyrek saat geç geldi diye, herkesin içinde tokatlayacak kadar sahne disiplini üzerine titreyen adamdı. Hayatımda çözemediğim bu muammayı anlaşılan mezarıma beraber götüreceğim.'' (Yıllar Böyle Geçti, 1976, sayfa: 178)

Avni DİLLİGİL (1908- 21.5. 1971, Tiyatro Sanatçısı ve Yönetmeni) : '' Tiyatro mensuplarının hepsi gibi bizim oyuncu da, Muhsin Ertğrul'a her anlamda öylece inanmıştı. Babası idi tiyatronun. Öyle bir baba ki paltosu asılı dursa koridorda, asayiş berkemaldi. İsterse Muhsin baba aylarca, senelerce uğramasın tiyatroya. Herkes bilirdi ki bir hata işlense, onun kulağına ulaşacak, hiç kimsenin ondan gizlisi olmayacaktı. Bir baba ki işi yürütebilmek için her tedbiri almıştı. Maaş bordrolarının dayandığı kadro cetvelinin bir ucu oyuncunun önceden İntendan'lığa peşin verilmiş, imzası önceden atılmış beyaz bir kağıttı. Bununla bağların cümlesi kopardı. Asıl olan babayı kızdırmamaktı. Demokrasinin giremeyeceği bu müesseseye ancak kayıtsız şartsız ''muhsinizm''e bağlı vatandaşlar girebilme rahatlığını kazanmış olurdu''

''(...) Ya Muhsin babamız? Bizim yerli sosyaliste göre hangi sınıf insanımıza dahildir? Sanmam ki onu Tepebaşı ağalığından ve ''hep bana'' demiş küçük burjuva ortamından indirip de sosyalistlerin proletarya şarkılarını terennüm eden solistleri arasında unuttursun.'' (Şehir Tiyatrosu sanatçılarından Sayın Erhan Dilligil'in bize vermiş olduğu ''Dinle Dostum'' adlı henüz yayınlanmamış anılarından alınmıştır.)

MUHSİN ERTUĞRUL
(28.2.1892 -29.4.1979)

---

(1) Halit Fahri Ozansoy, ''Dadülbedayi Devrinin Eski Günlerinde'' (Ak Kitabevi, İst. 1964, 96 sayfa) adlı anılarında bu olaydan söz etmiyor.

(2) Muhsin Ertuğrul, oyun yazmayı da denemiştir. ''Yasin Efendi'' (1918), ''Dokuz Kişi Kendi İsminde'' (1931) adlı oyunları bilinmektedir.

(3) Sözü edilen oyun, V. N. Tör'ün 1954 yılında yazmış olduğu ''İstenilmeyen Mucize'' adlı yapıtıdır. ''Das Unerwünschte Wunder'' adıyla Anne Maria Schimmel tarafından Almancaya çevrilmiş olup, Oldenburg Devlet Tiyatrosunun da dağarına alınmıştı.

«Söz Veriyorum»un yazarı Arbuzov üzerine

Sedat İşçi

Çağdaş Rus oyun yazarı A. Arbuzov'un ''Söz Veriyorum'' başlıklı sahne yapıtının sergilenmesi sürüyor. İzleyiciler ilk kez 1978-1979 dönemi Devlet Tiyatrosu sahnelerinde karşılaşmıştı Arbuzov'la.

Oyun ve yazarı üstüne bugüne değin çıkan kimi yazılarda Arbuzov'un insanı, insan duygularını iyi tanıyan ve bunları yapıtlarında ustaca işleyen bir yazar olduğu görüşü dile getirildi. Dahası, Arbuzov'un ele aldığı bu duyguların, evrensel nitelikleri nedeniyle, izleyici tarafından şu veya bu ölçüde paylaşıldığı ileri sürüldü.

1908 doğumlu, Leningrad sanat çevrelerinde yetişen Arbuzov'un sanat yaşamı 1930'lardan bugüne kısaca incelendiğinde onun hangi insanı ve hangi insan duygularını iyi tanıdığı ve yansıttığı konusunda sağlıklı bir yargıya varmak olanaklıdır.

Sovyetler Birliği'nde 1956'da toplanan XX. Parti Kongresiyle birlikte edebiyat ve sanat alanı yeniye karşı eskiyi, gerçeklere karşı dinsel gizemciliği, kuşkuculuğu, umutsuzluğu, yadsımacılığı ve sanat için sanatı savunanların salgınına uğradı. Otuz yıl önce genelgeler, kongre kararları ve baskılarla ortadan kaldırıldığı sanılan çevre, Serapion Kardeşler ve Akmeistler gibi genelinde aşırı bireyci sanat akımlarının temsilcileri uzun süren 'suskunluk' döneminden sonra yeniden başrolde sahneye çıktılar. Özellikle ''Literaturnaya Moskva'' ve ''Novy Mir'' dergileri yayın alanında bu saldırının başını çektiler. Otuz yıllık aradan sonra, 1950'lerin sonu ile 1960'ların başı, hiç bir zaman devrime inanmamış ve 1930'larda devrimden umudunu kesmiş paputçiki (yol arkadaşları) için başkaldırı, yeniden canlanış ve umut yılları oldu. Arbuzov da onlardan biriydi.

Bu dönemde yayınlanan bir romanı konumuzla ilgisi yönünden ele almak gerekiyor. V. Aksyanov'un ''Yıldızlara Bir Bilet'' (1961) romanının kahramanları her şeyi reddeden, yaşantılarından, ailelerinden ve toplumsal değerlerden hoşnut olmayan, 'kendi hayatlarını yaşamak'tan başka amaçları olmayan, onyedilik gençlerdir. Argo ve bol bol Amerikan deyimleri kullanan, kendilerini 'Sovyet üstün insanları' sayan bu gençler sonunda okulu bırakıp olabildiğince Batıya, Tallinn'e gitmeye karar verirler.

Arbuzov'un ''Bizi Bekliyorlar'' (1963) adlı sahne eserinin kahramanı Anatoli Lednev de bu asi gençlerden biridir. Çalışmak için gittiği fabrikada bir kadın işçi Lednev'e sorar:

''Komsomol üyesi misiniz?''

''Kesinlikle hayır''

'Peki, nesiniz öyleyse?''

''Öyle ya, kimim, neyim ben? Herkesin lanetlediği Yıldızlara Bir Bilet romanını okudunuz mu?''

''Şu topa tuttukları romanı...''

''İşte o romandakilerden biriyim ben. Gazetelerde yazdıkları gibi, uyumsuzlardan biri. Diğerleri Tallinn'e gittiler. Ben size geldim.''

''Yeniden eğitilmeye geldiniz öyleyse.''

''Yeniden eğitilmek mi? Hadi canım! Sizleri yeniden eğitmeye geldim ben.''

Arbuzov Lednev'i eleştirmez, tam tersine Lednev yazarının görüşlerinin uygulayıcısı olur. Oyun boyunca nihilist görüşler sergilenir.

Arbuzov'un ''Avrupa Günlüğü'', ''Söz Veriyorum'', ''Marat'm'', 1975'te Maly Tiyatrosunda (Moskova) sahnelenen ''Akşam Aydınlığı'' ve geçen yıl filme aktarılan ''Staromodnaya Komediya'' oyunlarında vurguladığı konular aşk, sevgi, dostluk, yalnızlık korkusu, zaman içinde insanın yitirdiği değerler olmuştur.

Arbuzov'un Devlet Tiyatrolarında sunulan ''Söz Veriyorum'' oyunundan bir görüntü.

Zaman öğesi onda önemli bir yer tutar. Kahramanları, zaman akışı içinde, yaşantılarının belli anlarında kişisel güçlülükleri, bütünlükleri ve tutarlılıkları açısından sınanırlar. Aşk ve zaman birbirleriyle iç içe geçmiştir ve ona göre akıp giden zaman değil insanlardır.

'Mutlu muyum?'' ya da ''mutlu musun?'' Arbuzov'un oyun kişilerinin sık sık yineledikleri sorulardır. Kimi oyunlar bu sözcüklerle başlar ve aynı sorularla sona ererler. Oyunun başında mutsuz olan kahraman önündeki engelleri aşar ve oyun Arbuzov'un bütün sahne öykülerinin değişmez bildirisi -ölümün eşiğinde bile yaşama yeniden başlamak geç sayılmaz- ile son bulur. Kahramanları çeşitli dönemlerde özleriyle hesaplaşma içine girerler ve bu hesaplaşma onları belli durumlardan birini tercih etmeye götürür.

'Tercih'' ve 'Mutsuz Bir Kişinin Yaşamında İki Mutlu Gün''de zamanın ahlaksal sorunları ve yapılması gereken yeğleme vurgulanmıştır.

''Tanya'', sevdiği kocası tarafından terkedilen bir genç kadının yeni bir çevre ve insan ilişkileri düzeni içinde kişiliğine kavuşmasının öyküsüdür.

Arbuzov, M. Gorki'nin doğumunun yüzüncü yılında ''Voprosy Literatury'' (1968, sayı 3) dergisinin açtığı bir soruşturmaya verdiği yanıtta Gorki'nin değerinin o güne dek anlaşılamadığını veya yanlış yorumlandığını belirtti. Bu yakınmayla o, milyonlarca okuyucunun Gorki'yi anlayamadığını, oysa bu büyük yazarı yalnızca kendi ve kendi gibilerin değerlendirebileceğini dile getiriyordu.

Gene aynı dergide bir başka yazar, Yuri Trifonov, Arbuzov'un görüşlerini daha açık bir şekilde belirterek, kaba toplumbilimsel yaklaşımların Gorki'ye çok zarar verdiğini, Gorki'nin, hayvanlarla, kuşlarla, böğürtlenlerle ve mantarlarla dolu bir orman gibi olduğunu, oysa o güne değin yapılagelenin, o ormandan yalnızca mantarları toplamak olduğunu ileri sürdü.

Kısaca, doğal boyutlarıyla ele alınması gereken insan duygularını Arbuzov aşırı bireyci ve idealist bakış açısıyla çarpıtır, cüceleştirir ve yapaylaştırır. O, insanın ve insan duygularının toplumsal yönü ve niteliğini sürekli ve bilerek gözardı eder. Bireyin kapalı ya da yarı açık ama gene de kendisine dönük çarpıtılmış dünyasını ve duygularını evrensel insan değerleri olarak piyasaya sürmeye çalışır.

Şu sıralarda Devlet Tiyatrolarında sunulan ''Söz Veriyorum''da da aynı bakışı bulmak olası.

«Yansıma» haftalık gazete olarak yayınlanıyor

Beş yıl önce yayınına son verilen Yansıma dergisi, 28 Nisan tarihinden başlayarak haftalık gazete olarak yayınlanıyor. Genel olarak tüm sanat dallarına eğilen, özel olarak da mizah ve çocuk konularına daha çok yer ayıran Yansıma gazetesi, her hafta sekiz sayfa olarak okur önüne çıkacak.

Gazete ilk haftadan başlayarak görülecek olan Rıfat Ilgaz, Prof. Dr. Aydın Aybay Fakir Baykurt, Hasan Hüseyin, Muzaffer İzgü, Mıstık, Hasan Kıyafet, Nezih Danyal Hasan İzzettin Dinamo, Işıl Özgentürk, Ender Kamil Boyacı, Oğuz Makal, Gürhan Uçkan, Eray Canberk, Aydın Hatipoğlu, Yalvaç Ural, Semih Poroy, Şevket Yücel, Talip Apaydın, Seydali, Orhan Yaman gibi tanınmış yazar ve çizerlerin yanısıra, çocukların resim, kısa öykü, şiir gibi çalışmalarına ve genç yeteneklerin karikatürlerine denemelerine yer verecek.

Yansıma gazetesi ilk sayısıyla birlikte okurları arasında toplam on bin liralık ödüllü yarışmalar da düzenliyor. Bunlar arasında mizah öyküsü, karikatür, taşlama şiirler, fotoğraf gibi türlerin yanısıra çocukların katılabileceği resim ve kısa öykü yarışması da bulunuyor.

Yansıma gazetesini yine Tekin Sönmez yönetiyor.

Tiyatro dergisinin ödülleri 6 Mayısta verilecek

Tiyatro 79 dergisinin 1978-79 dönemine ilişkin ''Yılın Oyunu ve Oyuncuları'' ödülleri 6 Mayıs Salı günü saat 18.30'da Harbiye Muhsin Ertuğrul Tiyatrosunda yapılacak bir törenle verilecek.

Bu yıl, Tiyatro 79 ödüllerini kazanan yazar ve sanatçılar şunlar: Vasıf Öngören, Nazım Hikmet'ten uyarladığı ''İnsan Manzaraları'' ile, Meral Taygun, aynı yapıtı yorumlamasıyla; Devlet Tiyatrosu sanatçılarından Işık Yenersu, Arbuzov'un ''Söz Veriyorum'' adlı oyunundaki Lika rolüyle, Münir Özkul, ''Sersem Kocanın Kurnaz Karısı'' oyunundaki Mınıkyan rolüyle.

Aynı gün ve yerde ''Ölü Kentin Nabzı'' adlı oyunuyla tiyatroseverlerin geniş ilgisini toplayan Orhan Asena'ya ''İsmet Küntay Oyun Ödülü'' verileceği açıklandı.

İLTÖ Şenliği bu yıl da yapılamıyor

Kadıköy Halk Eğitimi Merkezinin sanat etkinlikleri arasında yer alan İstanbul Liseleri Tiyatro Örgütünce 9 yıldan beri düzenlenmekte olan Tiyatro Şenliğinin bu yıl da yapılamayacağı öğrenildi.

Bu konuda bilgisine başvurduğumuz İLTÖ Başkanı Haluk Şevket şu bilgiyi verdi:

''İstanbul Liseleri Tiyatro Örgütü, kısa adıyla İLTÖ olan kuruluş, 1971 yılında bir gereksinmenin sonucu olarak doğmuştur. Bu gereksinme toplumun geçirmekte olduğu hızlı ekonomik ve toplumsal değişimin insan yapısına, sonra da tiyatro sanatına yansımasının sonucudur. 9 yıldır sürekli olarak yapılan, geçen yıl Sıkıyönetimin tavsiye kararına uyularak Valilikçe yasaklanan şenlik, 1979-1980 onuncu yılındaysa Milli Eğitim Bakanlığınca izin verilmeyerek tümden yasaklanmıştır. Geçen yıl Türkiye düzeyine çıkarılan şenliğe, yedi bölgemizin 40 ilinde yüzü aşkın okul katılmıştı. Gençlerin, tiyatro yoluyla sağlıklı bir eğitime ulaşabilme yolu şimdilik kapanmıştır.''

Bunun yanısıra Kadıköy Halk Eğitimi Merkezinde şenliklerde ortaya çıkan yetenekli oyuncu adaylarını yetiştirmek onlara çağdaş tiyatro düşüncesini aşılamak için kurulan Deneme Sahnesi çalışmalarının da bir süre için durdurulduğu bildirildi.

günün sanat olayları

GÖSTERİ

● İstanbul Sinema-Televizyon Enstitüsünde, 14.00'de Noel Black'in yönettiği 1968 yapımı TATLI ZEHİR (Pretty Poison) sunuluyor. Antony Perkins ve Tuesday Weld'in oynadıkları film Türkçe alt yazılı. Bugün 16.30'da ise Türk sinemasında toplumsal gerçekçilik akımının ilginç yapıtlarından Ertem Göreç'in KARANLIKTA UYANANLAR'ı (1964) var. Başrollerinde Fikret Hakan, Ayla Algan, Beklan Algan oynuyorlar.

● İSTANBUL Atatürk Kültür Merkezinde 18.00'de ''Alman Sinemasında Gençlik Sorunları'' toplu gösterisinden Haro Senft'in RÜZGARLI BİR GÜN (1978) gösterilecek.

KONSER

● ANKARA'da bugün 20.30'da Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasının konseri var. Kodallı, Saint-Seans ve Schumann'ın yapıtları seslendirilecek.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Son Anda Değişiklikler

TV'nin son anda yaptığı değişikliklerle sürpriz bir kutu niteliği kazanması çoğu kez izleyicileri olduğu kadar basını da çileden çıkartırken, duyurulan son değişiklik kararı hakkında hislerin ifade edilebilmesi çok güç.

Hangi sıfatla yargılayabiliriz TV yöneticilerini, Ulusal Egemenlik Bayramının kutlandığı gün Anayasayı lüks gören bir anlayışı açık oturumla sunmak-tabii son anda yayından kaldırıldığını da belirterek haksızlık etmeyelim- sunmayı düşünmek, böyle bir program hazırlamış olmak TRT için skandal mıdır, rezalet midir, yoksa lafı bile edilmemesi gereken bir kepazelik midir?

Denetimciler gerçi son günde TRT'nin böyle bir program yapamayacağını belirterek yayını değiştirmişlerdir. Ama suçlu sadece yapımcı mıdır? Gerçi yöneticiler TRT'nin Anayasadan taraflı bir kurum olduğunu açıklamak zorunluluğunu hissetmişlerdir. Ama nasıl olmuştur da tam 60 yıl sonra TRT içinde bunu kavrayamayanlar çıkabilmiştir? Haber bültenlerinde hiç bir habere vermediği kadar Anayasanın ihlalini savunan bir seminere geniş yer veren TRT yöneticileri acaba TRT'nin Anayasadan taraf olması gerektiğini yeni mi hatırlamışlardır? Yoksa bu haberle ilgili bir açıklamada bulunacaklar mıdır, yoksa TRT'nin Anayasadan yana taraf olması ilkesi sadece bayram günleri mi uygulanacaktır?

Bu soruya cevap herhangi bir yapımcıdan değil TRT yöneticilerinden beklenmektedir.

Evet cevap bekliyoruz.

Bugün ikinci bölümünü seyredeceğimiz mini-dizi İnsanlar Yaşadıkça'dan bir sahne.

20.40 İnsanlar Yaşadıkça
Amerikan Ordusu Eğleniyor

Sürekli filmin bugün yayınlanacak olan ikinci bölümünde Prewit kendine yakınlık gösteren Maggio ile dost olur. Maggio'dan askerlik ve eğlence yerleri hakkında çok şey öğrenir ve Della adında bir kızla ilişki kurar.

Bu arada başçavuş Arden de yüzbaşının karısının Stark adında bir askerle ilişkide bulunduğunu öğrenir. Karen'in ise bazı itiraflarına şahit olur.

21.50 TV'de Türk sineması
Sevgili Dayım

Yönetmen: Zeki Öktem
Oyuncular: Tarık Akan, Hale Soygazi.

Tarık Akan otostopçuluk yaparken bir kaçakçının kamyonuna biner. Şoförün kaçak elması cebine gizlice sokmasıyla farkında olmadan birsürü olayın içine girer.

Aslında bu iki cümle film hakkında epey bilgi veriyor. Sonu malum, başı malum, konusu malum bir film daha.

"Obalar ve Atlar" filmi "18. Altın Prag" festivaline katılıyor

2 Şubat 1980 günü televizyonda izlediğimiz "Obalar ve Atlar" filmi 12-20 Haziran 1980 tarihleri arasında Çekoslovakya Televizyonunun düzenlediği "Altın Prag" televizyon festivaline katılacak.

Yapımcılığını İsmail Çoruh'un, yönetmenliğini Tuncay Öztürk'ün yaptığı filmde, Türk göçerlerinin yaşantıları ve töreleri işlenmektedir. Filmde, Kadir Savun, Süha Tuna, Atilla Ergün ve Sermin Hürmeriç başlıca rolleri paylaşıyorlar.

Yapımcılar, büyük emeklerle gerçekleştirdikleri filmin böyle bir festivale gönderilmesinden mennunluk duyduklarını ve Türk kültürünün tanıtılmasında büyük yarar sağlayacağını belirtmişlerdir.

MEHMET SEYDA/Roman
ÜŞÜTÜKLER 24

Başveznedarların intihar etmesine gerek kalmayacak

Üç haftalık süresi dolmaktaydı ki, eski başveznedarın başına gelenler Perkins'in de başına geldi. O da anahtarları yitirdi. O da el ayak sapır sapır Yönetim Kurulu odasına girdi. O da aynı şeyleri söyledi. O da intihar etti. Üç çocuğunu, karısını, iki kapatmasını yüzüstü koydu, kimsesiz bıraktı gitti.

Şirket, onun yerine başkasını bulmakta sıkıntıya uğradı. doğrusu güçlük çekti. Yüksek ücret, dolgun prim bile, sonucu ölüm olalı beri, göz boyamaya yetmemişti.

Federal Büro, başedilmez araştırmalardan elini ayağını çekmişti. Daha önce, Mister H'Amshaur'un başkanlık odasında, çok gizli bir görüşme geçmişti. Başkan, adamlara ver yansın etmiş, hepsini beceriksizlikle suçlamış, tüm Büro'yu keskin zekasının parlak baltasıyla kırmış geçirmişti.

Anılan toplantıdan birkaç gün sonraydı; cavlak kafalı birisi Mister H'Amshaur'a başveznedarlık için başvurdu. Yönetim Kurulu Başkanı o sırada tütün çiğniyordu. Daha önceki bıçkınlık yıllarından kalma, bozulmamış, geçmemiş bir alışkanlıktı bu onda. Herifi görünce, yüzünü ekşitip tütünü sepete tükürdü.

Nedir ki, cavlak kafalı adam diretti ve dayattı. Mister H'Amshaur işin tehlikelerini sayıp dökmüyor mu, o da keyifli keyifli sırıtıyor, tehlikenin büyüklüğünden dolayı adeta gözleri parlıyordu. Sonunda:

— Peki, dedi Mister H'Amshaur, bitişiğe geçelim de, üye arkadaşlar da görsünler seni.

Herifçioğlu kılıksızın tekiydi. Hiç de göz doldurmuyordu. Ama her şeye pişmiş kelle gibi sırıtıyor ve *''Oldu. Hay hay!''* diyordu.

Mister Dexter Charli Dexter, teslim bayrağını açarcasına kollarını yukarı kaldırdı:

— Deneyelim. Başka çare ve umut yok! dedi.

Adam böylece işe başlatılmış oldu. Ancak, bir dakika yerinde oturmuyordu. Masasının üzerindeki telefonlar zırlayıp zırlayıp kafa ütülüyordu. Şurada buradaydı, çat burda çat kapı arkasındaydı, yapının her yerinde ve her katındaydı; bir bakıyorsun tavan arasında, bir bakıyorsun bodrum katındaydı. Gezip dolanıyordu aralıksız. Kulağını yapıştırıyor, su borularını, kalorifer borularını dinliyordu. Heyheyli, pırpırlı, iyi saatlere karışmış biriydi. Ne astlarınca, ne üstlerince ciddiye alınacak bir tip değildi. Üç haftalık süresi dolduğunda daha ölmemiş, Yönetim Kurulu Başkanının kapısını tıklatmıştı:

— Sayın Başkan, sizde, bana verilen anahtarların eşi var mı?

— Elbette, dedi Mister H'Amshaur, birtakım anahtar da bende durur.

—Niçin?

—Adet böyle, usul böyle.

—Kim koymuş bu adeti, usulü?

—Ben! dedi Mister H'Amshaur, canı sıkılarak.

—Onu bozmamız gerekiyor, anahtarları bana vereceksiniz.. dedi kılıksızın teki cavlak kafalı herif ve elini uzattı.

—Sonra n'olacak?

—Hiç. Anahtarlar bende duracak. Başveznedarların intihar etmesine gerek kalmayacak.

Mister H'Amshaur'un renksiz yüzünü birden al bastı. Derken zile bastı. Koşup gelen kadın-erkek sekreterlerine herifi gösterdi:

—Bu adam iyice zırdeli, atın kapı dışarı! dedi.

—Yoo, istemez, bırakın, kendim giderim! dedi adam.

Çıkarken Mister H'Amshaur'la sekreterlerine bakmış, pişmiş kelle gibi sırıtmıştı.

O gece, projektörlü arabalar, Mister H'Amshaur'un yazlık villasını bastı. Sessizce gelmişlerdi. Işıkları birden yakmışlardı. Geceyi gündüze döndürmüşlerdi. Dallardan bir yarasa havalandı. Kurşun yağmuruna tutuldu. Hayvan, yere düşmeden, havada parçalandı. Çimenler çiçekler çiğnenerek villa sarıldı, kuşatıldı. Yapının içinden, alttan ve derinden, bir vınlama sesi gelmekteydi. Mister H'Amshaur'un kurşun yağmurunu duymamasına şaşılırdı. Uzaktan adım adım izlenilmiş, villaya girdiği daha önceden görülmüştü.

(DEVAM EDECEK)

Aydınlık

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

12 Mart öncesi gençlik mücadelesi ve saptırma çabaları

NURHAK'TAN KIZILDERE'YE 12 MART EYLEMCİLERİ ANLATIYOR — ikinci bölüm

- *Toplantı saatleri tespit ettik, verdik onlara. TİP "Sizle kesinlikle böyle bir şeye girmem" dedi*
- *"12 Mart kaçınılmaz değildi. 12 Mart yenilgisi de kaçınılmaz değildi"*

Amerikan 6. Filosunun İstanbul'a gelişini protesto için yürüyüşe geçen İstanbul Üniversitesi öğrencileri

Sol doğru bir çizgi izleseydi, 12 Mart bu kadar hasar yaratamazdı

- *12 Mart Muhtırasından sonra gelecek saldırıya karşı bütün grupları toplantıya çağırdık. Gene fikir ayrılıklarımızı koruyalım ama ortak bir tavır alalım dedik.*

DİZİMİZİN ikinci bölümünün sonunda 12 Mart dönemi öncesinin bir değerlendirmesini Doğu Perinçek'ten dinleyelim.

Doğu Perinçek şöyle diyor:

"12 Mart muhtırasından sonra gelecek saldırıya karşı bütün grupları toplantıya çağırdık. Gene fikir ayrılıklarımızı koruyalım ama ortak bir tavır alalım dedik. Toplantı saatleri tespit ettik, verdik onlara. TİP sizle kesinlikle böyle bir şeye girişmem dedi. Bir tek Ertuğrul Kürkçü geldi. Gelmesi iyi bir şeydi. Öbürlerini de ikna etmeye çalışalım, diye konuştuk dağıldık. Mihri Belli gelmedi.

"Bizim ısrarlarımızla, Dev-Genç iki tane acil talepler mitingi yaptı. Fakat onlar, kitle hareketleri dönemi bitmiştir diye kafaya koymuşlardı. Kitle hareketi ancak silahla yapılabilirdi. Banka soygunu hazırlıkları falan da bir yandan başlamıştı. Tek tük bir şeyler de yapıyorlardı.

"Ancak bir yandan da gerçekler onları zorluyordu. Birlikte direnmek gerektiğini anlıyorlardı. Bu yüzden ortaklaşa hareket etmek gibi bir havaları vardı. Ama bir cephede birleşemedik. Gerçekten o zaman böyle bir cepheleşme olsaydı. 12 Mart'ta o saldırıya önemli ölçüde göğüs gerilebilirdi. Zaten provokasyonlar, solun hatalı siyasetleri felaketi getirdi. Sol aklı başında davransaydı, doğru bir çizgi izleseydi, 12 Mart Türkiye'de böyle bir hasar yaratamazdı.

"Örneğin 15-16 Haziran'dan sonra biz faşist diktatörlük hazırlıyorlar tespitini yaptık. Bütün solda o tespit yapılıp, örgütlü bir şekilde, tek bir partide olmasa bile tek bir cephede, gelen saldırıya karşı demokratik direnme çizgisi izlenseydi, geniş halk yığınlarıyla, geniş siyasi güçlerle bu noktada birleşme çizgisi uygulansaydı darbe önlenebileceği gibi, önlenemese bile, darbe olduktan sonra böyle bir çizgi izlenseydi, 12 Mart'ın bu kadar ağır tahribat yapması mutlaka önlenebilirdi. Gene dönüp dolaşıp mesele doğru bir çizginin, doğru bir partinin önderliğine geliyor. Tayin edici olan bu"

12 Mart kaçınılmaz değildi

"MESELA bugün de hatalar yapıyoruz. Ama esas olarak doğru bir çizgi izlendiği için bugün Türkiye'de ne olsa önemli bir darbe yemeden göğüsleyerek ve varlığımızı koruyarak atlatabiliriz. O zaman böyle bir durum yoktu.

"12 Mart kaçınılmaz değildi. 12 Mart yenilgisi de kaçınılmaz değildi.

"TKP'nin halkın zıddı oluşunun en iyi örneği şudur. Halk hareketi yükselirken TKP yoktu. Halk hareketi bastırılınca TKP gelişti. TKP'nin nüfusu Türkiye'de devrimcilerin tümden hapsedildiği şartlarda yayıldı. TKP halk hareketinden beslenmedi.

"12 Mart 1971'de ABD'nin zayıflamaya başladığı bir dönemde gerçekleşti. Bu da elverişli bir durumdu. Sol bundan da yararlanamadı. 12 Mart böyle bir dönemde olduğu için güdük doğdu, fazla yaşayamadı. Amerikancı diktatörlüklerin yıkıldığı bir dönemde ölü doğmuş bir çocuk gibi geldi 12 Mart. Hep tutuk saldırılarla geldi. CHP'ye saldıramadı. En azgın saldırıya Melen zamanında geçti. Fakat 1973 baharında Cumhurbaşkanlığı seçimi, sonun başlangıcı oldu. Gürler kaybetti. AP-CHP işbirliği gerçekleşti. Seçimlerin yapılacağı kesinleşti ve bu seçim ortamında demokratik mücadele yükseldi. Batur-Gürler cuntası dağıldı. Ordunun bütün olarak Gürler'i desteklemediği anlaşıldı. Gürler iki kere ihanet etti. 12 Martçılarla bir 12 Mart'ta birleşti, ikincisi Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde birleşti."

Dizimizin bundan sonraki bölümlerinde ise 12 Mart sonrası olaylara ait anıları yayınlayacağız.

Bitti

Güçbirliği çalışmaları

DOĞU PERİNÇEK

Doğu Perinçek 12 Mart öncesi birlik çalışmaları konusundaki bir anısını şöyle anlatıyor:

Doğu Perinçek

"Daha henüz kopma olmamıştı. Kopmaya doğru gidiyordu ama birlik için bir çaba vardı. Mihri Belli'ye gidip geliyorduk. Tartışmalar sırasında M.Belli aynen şunları söyledi: 'Valla siz sağ fikirler savunuyorsunuz. Doğru bulmuyorum sizi. Ben onlarla beraberim. Fakat sizin lehinize bir nokta var. Polis olarak tanınan adamların hepsi sizin karşınızda'

"Gerçekten daha önceden provokatör vs. diye adı çıkan adamların hepsi korkunç bir şekilde bize saldırıyordu. Pasifistler, gençliğimize hakaret ediyorlar, şehitlerimizi karalıyorlar' diye... Bu da öbür grubun çok işine geldi, bizi tecrit etmek için. Polisle birlikte bir saldırı kampanyası başlattılar. Gerçekten bizim çizgimiz, o zaman 12 Mart'ın önüne geçecek çizgiydi. Maceracılığa, terörizme karşı çıkıyorduk."

GÜN ZILELI

12 Mart öncesi yapılan güçbirliği çalışmaları konusunda Gün Zileli şunları anlatıyor:

"Proleter Devrimci Aydınlık 15-16 Hazirandan sonra bir yıldan fazla faşizm tehlikesine sürekli dikkat çekiyordu. 1971'in başlarında artık bu tehlike iyice ayan beyan ortadaydı. Mahirlerle konuşmaya karar verdik. Bizi tecrit etme çabalarına rağmen, devrimci sorumlulukla gidelim, bunlarla görüşelim ve durumun vahametini anlatalım, devrimcilerin, yurtseverlerin aralarında birleşmelerini ve cephe kurulmasını önerelim dedik.

"Bir arkadaşı Mahir Çayan'a gönderdik. Arkadaş gidip, Mahir'e bizim tahlillerimizi anlattı. Çayan dinliyor, dinliyor bir şey söylemiyor. Sadece kafa sallıyor.

"Konuşmanın ertesinde Dev-Genç büyük bir toplantı düzenledi. Toplantının konusu da 'Faşizm tehlikesi ve buna karşı devrimcilerin alması gereken tutum.'

"Mahir Çayan o toplantıda çıktı ve bizim tahlilleri olduğu gibi anlatmaya başladı. Arkadaş aracılığıyla ona ne iletmişsek, o tahlilleri orada aynen tekrarladı. Tabii biz çok seviniyoruz. Nihayet mesele kavrandı diye. Mahir Çayan devrimcilerin ve yurtseverlerin güçbirliği yapması gereğinden bahsetti.

Gün Zileli

"Çayan sözlerinin sonuna gelince durdu ve;

"Fakat arkadaşlar dedi, bir tek şartla.

Biz dinliyoruz, neymiş o şart diye.

"PDA'cılar bu birliğin dışında kalmalıdırlar."

ŞİŞLİ YURDUNDA «SOL CUNTASI» BEKLEYENLER

12 Mart yaklaşırken İstanbul Dev-Genç yöneticileri Şişli Yurdunda, 9 Mart'ta radikal subayların gerçekleştireceği iddia edilen darbeyi bekleyişlerini şöyle anlatıyorlar:

"9 Mart'tan önce bir haber geldi, küçük burjuva radikalleri ordu içinde bu gece darbe yapacaklar. Bize hazırlanmamız söylendi. O gece Şişli Yurdunda toplandık. Bize Ankara'dan bazı arkadaşlar katılacak ve gece eylem yapacaktık. Bunlar Mahir, Ulaş, Oktay'dı. HedefimizABD Elçiliğiydi. Yanımızda üç ayaklı çiviler ve ağır bir bomba vardı. Arabalar gece gelecek ve bizi eylem yerine götürecekti. Saat 24.00'de kadar bekledik. Ne gelen vardı ne giden. Bir haber gelmeyince yattık.

"Bu durum bizi fena kızdırmıştı. Cuntanın gelmeyişine kızmıştık. Çünkü eylem yapma şansımızı baltalamıştı. Eylemin amacı, cuntayı Amerika'ya karşı tavır almaya zorlamaktı. Cuntayı böylece açmaza alacaktık."

12 Mart'ın desteklenmesi

12 Mart'ın hemen ertesinde İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde bir forum düzenleniyor.

Oraya gelenlerden PDA'cılar dışındaki herkes 12 Mart'ı destekliyor. Bazıları "Devrim oldu" diyor. Mihriciler, Dev-Genç, Cuntacılar... Bu toplantıda PDA'cılara söz hakkı verilmiyor. Bir tek Bülent Tanör'e söz veriliyor Hukuk Fakültesi asistanı olduğu için. Ona da çeşitli kısıtlamalar yapıyorlar. "Şundan söz etmeyeceksin, bundan söz etmeyeceksin" diye. Üstü kapalı bir biçimde Tanör, PDA'nın görüşlerini ifade ediyor. 12 Mart'ın halktan yana bir hareket olmadığını, olamayacağını anlatıyor. Bir tek ses ondan çıkıyor. O da kısıtlanmış.

Bütün gruplar ittifak halindeydi. Her çıkan konuşmacı 12 Mart'a övgüler düzüyordu.

Ve arkasından da Dev-Genç'in 12 Mart'ı destekleme bildirisi yayınlandı.

Gençlerin Taksim'de yaptıkları bir gösteri polisler tarafından engellenmeye çalışılırken

Televizyonda bugün

17.00 BÖLGESEL HABERLER

17.05 AKŞAMA DOĞRU

18.00 HABERLER

18.05 SINAVA DOĞRU

Bugünkü programda fizik ve kimya dersleri yer alıyor. Fizik dersinde ivme ve hareket miktarı, kimya dersinde ise kimyasal denge anlatılacak.

18.50 HALK OYUNLARI

Zuhal Çetinkanat'ın sunduğu programda, Karadeniz Kız, Bingöl, Van, Cumaovası Lisesi, Kırşehir Tokat Kızık köyü ve Sivas Çocuk halk oyunları ekipleri ekrana gelecekler.

19.30 İNANÇ DÜNYASI

Programda Kuranı Kerimden lokman suresi 12-19 ayetleri Hafız Ali Osman Atakul tarafından okunacak.

20.00 HABERLER

20.40 İNSANLAR YAŞADIKÇA

Peşpeşe yayınlanan mini dizinin ikincisi yayına giriyor.

21.50 TV'DE TÜRK SİNEMASI

Yönetmenliğini Zeki Ökten'in yaptığı ve başlıca rollerini Tarık Akan ile Hale Soygazi'nin paylaştıkları "Sevgili Dayım" adlı film yayınlanacak.

23.30 HABERLER